

Absolventi středních škol a trh práce

Odvětví:

PRÁVO, PRÁVNÍ A VEŘEJNOSPRAVNÍ ČINNOST

Mgr. Gabriela Doležalová
Ing. Jiří Vojtěch
a kolektiv autorů

Praha 2016

Obsah

1. Úvodní slovo.....	3
2. Nově přijatí žáci a absolventi škol.....	4
2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura	4
2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura	7
2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích	9
2.4 Přehled oborů vzdělání	10
2.5 Přehled středních škol.....	11
3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce.....	12
3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání.....	12
3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání	14
3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích	15
4. Přechod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy	15
4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy	15
4.2 Předčasné odchody z vysokých škol	17
5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů	18
5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání	18
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání	19
6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru.....	21
6.1 Uplatnění absolventů v oboru.....	21
6.2 Důvody absolventů pro práci v jiném oboru.....	22
6.3 Využití získaných dovedností z pohledu absolventů	23
6.4 Hodnocení úrovně získaných kompetencí	24
7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol	25
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů	25
7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů	28
7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce	30
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU	31
8.1 Zaměstnanost podle odvětví	31
8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin	33
9. Závěrečné shrnutí	35

Absolventi středních škol a trh práce – odvětví Právo, právní a veřejnosprávní činnost
Mgr. Gabriela Doležalová, Ing. Jiří Vojtěch a kolektiv autorů

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další
vzdělávání pedagogických pracovníků
© NÚV 2016

Korektura: Oddělení pro informační a publikační činnost

1. Úvodní slovo

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění.

Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Aby byl tento proces co nejefektivnější, je důležité, aby měl resort školství i další zainteresované subjekty na všech svých rozhodovacích úrovních k dispozici (pro svá jednání a strategická i koncepční rozhodování) co nejvíce informací jak o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce, tak i o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života. Tyto informace poskytují resortu školství potřebnou zpětnou vazbu, a mohou tedy posloužit k dalšímu rozvoji vzdělávání.

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) se problematice odborného vzdělávání žáků a jejich následného uplatnění na trhu práce dlouhodobě věnuje. Každoročně jsou zpracovávány informace o vývoji oborové struktury žáků na středních i vyšších odborných školách, stejně jako údaje o nezaměstnanosti absolventů škol. V několikaletých časových intervalech jsou zjišťovány také jak názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro praxi, tak i názory samotných absolventů na využití získaných dovedností. Mezi zpracovávány informacemi nechybějí ani názory pracovníků úřadů práce, materiály zaměřené na zjišťování potřeb trhu práce prostřednictvím analýz inzertní nabídky pracovních míst, porovnávání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním atd. Všechny tyto informace doposud zjištěné a zpracované v NÚV jsou dostupné na webových stránkách www.infoabsolvent.cz nebo na www.nuv.cz v části Vzdělávání a trh práce.

Zmíněné materiály a publikace jsou obvykle zaměřeny na jednu z uvedených tematických oblastí. Přitom řada jednání a rozhodování v odborném školství probíhá spíše v rámci stejného oborového zaměření, to znamená, že odpovídá rámci jednotlivých odvětví či sektorů. V tomto rámci jsou také organizovány a pracují oborové skupiny a sektorové rady, ve kterých jsou zastoupeni odborníci a představitelé jak vzdělavatelů, tak zaměstnavatelů či jejich sdružení.

A právě potřeba mít pohromadě informace podle oborového zaměření stojí za vznikem tohoto materiálu. Ten totiž **obsahuje důležité a dostupné informace o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu na trh práce, popřípadě do dalšího vzdělávání, o tom, jestli absolventi skutečně v oboru pracují apod., pro zvolené odvětví, zde konkrétně pro odvětví Právo, právní a veřejnosprávní činnost. Samozřejmě se nejedná o samostatné odvětví, ale spíše o činnosti, které se prolínají napříč všemi odvětvími hospodářství.** Kromě této publikace vznikly stejné materiály i pro tato odvětví: strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, doprava a spoje, zemědělství, zdravotnictví, gastronomie, obchod, ekonomická odvětví, služby a pedagogika, učitelství a sociální péče.

Vzhledem ke svému charakteru by tato publikace měla sloužit především představitelům MŠMT, MPSV a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů, členům oborových skupin a sektorových rad pro oblast právo a veřejnosprávní činnost ad. Ti všichni se totiž nějakou měrou podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, a to na úrovni daného odvětví.

Tato publikace obsahuje jen základní výtah dostupných informací. Vzhledem k jejímu omezenému rozsahu do ní není možné zahrnout všechny relevantní a užitečné informace ke

každému tématu. Proto jsou v každé kapitole uvedeny zdrojové materiály a další užitečné odkazy, které je možné si volně vyhledat, a to především v Informačním Systému o uplatnění Absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz.

2. Nově přijatí žáci a absolventi škol

Nejprve je třeba se podívat, kolik absolventů škol každoročně své vzdělávání úspěšně dokončí. Informace o absolventech škol i počtech žáků vycházejí z výkonových statistik školství, které MŠMT každoročně povinně zjišťuje od škol. Pro komplexnější pohled je v této kapitole vždy uveden nejen počet absolventů **skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**, ale i počet absolventů celkem.

2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura

V roce 2016 úspěšně ukončilo studium na střední škole (bez nástavbového studia, viz tab. 2.1) 72 tisíc absolventů, což je o 4,8 tisíc méně než v předchozím roce. Za posledních 5 let se jejich počet snížil dokonce o 26,8 %. Vzhledem k výraznému dlouhodobému poklesu počtu nově přijatých žáků do středních škol z důvodu demografického poklesu je navíc nutné i v nejbližších letech počítat s dalším propadem počtu absolventů škol.

Mezi absolventy středních škol (bez nástavbového studia) bylo v roce 2016 zhruba **28,8 % absolventů s výučním listem (kategorie E a H), 4,4 % absolventů s maturitou a s odborným výcvikem (kategorie L0), 37,9 % absolventů klasických maturitních oborů (kategorie M) a 28,1 % absolventů gymnaziálních oborů (kategorie K).**

► Skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost

Absolventi **skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** tvořili v roce 2016 s počtem 1,6 tisíc přibližně **2,3 % všech absolventů** středních škol (bez nástavbového studia, viz tab. 2.1). Patří tedy mezi méně zastoupené skupiny oborů vzdělání mezi absolventy středních škol.

Vývoj počtu těchto absolventů je kolísavý, v období 2011–2013 výrazně vzrostl, v posledních čtyřech letech ale jejich počet klesá, podíl naopak zůstává stabilní. Hlavním důvodem je nepříznivý demografický vývoj, neboť klesá i počet absolventů celkově. Proto je vhodnější sledovat spíše trend vývoje podílu absolventů oborů ze skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost na počtu absolventů středních škol (bez nástavbového studia) celkem. Například v roce 2011 absolvovalo obory bezpečnostně právní a veřejnosprávní činnosti 1,5 tis. žáků, což odpovídalo 1,5 % absolventů středních škol (bez nástaveb) celkem, ale v roce 2013 až 2 tis., tj. 2,2 % absolventů středních škol. Jejich podíl od roku 2013 je stabilní, i když jejich počet klesá. Podrobné údaje o počtech a podílech absolventů a jejich vývoji obsahují tabulka 2.1 a obrázky 2.1 a 2.2.

Tab. 2.1: Vývoj počtu absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost

Absolventi kategorií oborů po ZŠ (denní forma)			
Rok	Sk. 68		Všechny skupiny
	Počet	Podíl	
2002	1 619	1,4%	113 120
2007	1 783	1,6%	114 112
2011	1 513	1,5%	98 455
2012	1 725	1,8%	96 813
2013	2 005	2,2%	91 884
2014	1 862	2,3%	82 183
2015	1 689	2,2%	76 852
2016	1 635	2,3%	72 028

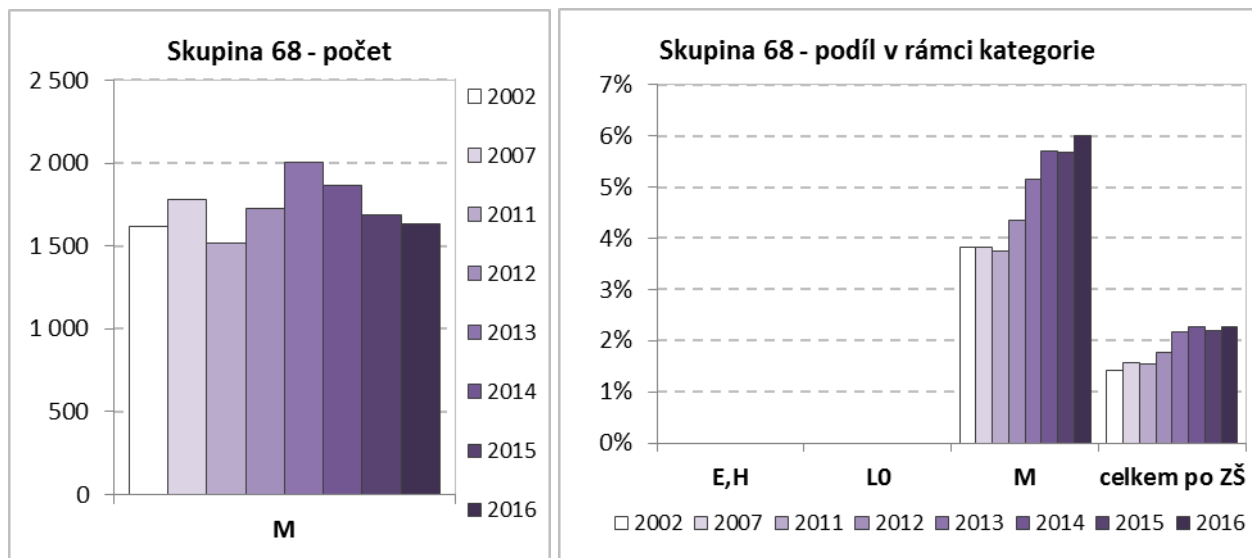
Všichni absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost na úrovni středních škol (bez nástaveb) vycházejí z klasických 4letých maturitních oborů kategorie M. Pokles jejich počtu i podílu na celku v období 2010–2012 byl způsoben mimo jiné i regulacemi oborů, kdy bylo 10 různých oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost sloučeno do dvou a jedna skupina oborů administrativně přesunuta ke skupině ekonomických oborů vzdělání (obor 68-41-M/005 Komerční právo pod 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání – v roce 2009 absolvovalo obor Komerční právo 31 absolventů denního studia a 26 absolventů jiné formy studia). Za poklesem počtu absolventů po roce 2013 je pravděpodobně neúspěšné zvládnutí státní maturitní zkoušky části studentů a také změny ve vývoji počtu nově přijatých žáků (viz níže).

Tab. 2.2: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání¹

Absolventi - denní forma vzdělávání									
Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše		Sk. 68	Vše
2002	0	44 483	0	6 792	1 619	42 428	18 527	1 619	113 120
2007	0	35 822	0	6 933	1 783	46 511	24 193	1 783	114 112
2011	0	27 791	0	5 811	1 513	40 461	23 862	1 513	98 455
2012	0	27 243	0	5 506	1 725	39 590	23 888	1 725	96 813
2013	0	24 592	0	5 070	2 005	38 969	22 686	2 005	91 884
2014	0	23 564	0	4 206	1 862	32 697	21 138	1 862	82 183
2015	0	22 260	0	3 707	1 689	29 783	20 533	1 689	76 852
2016	0	20 741	0	3 149	1 635	27 285	20 221	1 635	72 028
změna 11-16 (%)	0,0%	-25,4%	0,0%	-45,8%	8,1%	-32,6%	-15,3%	8,1%	-26,8%

¹ V tabulce je uvedena procentní hodnota změny počtu absolventů mezi roky 2010 a 2015, protože účelem bylo vyjádřit rozsah změn ve střednědobém období, tzn. v posledních 5–6 letech. K velkým změnám samozřejmě docházelo už dříve, což dokazují hodnoty počtu absolventů v roce 2002 a 2007.

Obr. 2.1 a 2.2: Vývoj počtu a podílu absolventů škol v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Počet absolventů nástavbového studia celkem v posledních čtyřech letech klesá, hlavně v případě denní formy vzdělání. Společně s tím **klesá i počet absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**, kteří v roce 2016 tvořili 1,0 % absolventů nástaveb v denní a 3,5 % absolventů v jiné než denní formě vzdělání (tedy převážně ti, kteří obory studovali při zaměstnání).

U **vyššího odborného vzdělání** dosáhl v roce 2016 počet absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost 322 v denní formě vzdělávání a 274 v jiné formě vzdělávání. Jejich počet posledních 5 let klesá. Obory právní a veřejnosprávní činnosti tak celkem ukončuje přibližně 10,5 % absolventů vyšších odborných škol a řadí se tak na čtvrtou pozici v zastoupení mezi absolventy vyššího odborného vzdělání, po zdravotnických, pedagogických a ekonomických oborech.

Tab. 2.3: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání

Absolventi	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše
2002	16	6 316	307	3 459	593	6 572	43	643
2007	6	8 142	436	5 889	457	5 310	234	923
2011	0	4 412	221	4 554	352	4 657	545	1 753
2012	0	3 682	243	4 049	361	4 935	468	1 672
2013	0	3 238	138	3 425	331	4 819	399	1 618
2014	10	2 703	103	2 359	356	4 319	425	1 733
2015	16	1 975	58	1 563	317	4 471	324	1 630
2016	16	1 554	49	1 385	322	4 139	274	1 546
2016 (%)	1,0%	-	3,5%	-	7,8%	-	17,7%	-

Pokud Vás zajímá oborová struktura absolventů podrobněji, doporučujeme podívat se na www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** je pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** umístěna stránka **Vývoj počtu absolventů SŠ a VOŠ**. V ní lze dohledat srovnání zastoupení absolventů v jednotlivých skupinách a kategoriích oborů.

2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura

Struktura absolventů úzce souvisí se strukturou nově přijatých žáků. Ta totiž předznamenává, jak se bude přibližně vyvíjet počet a struktura absolventů o několik let později. V současnosti dochází k velkému snížení počtu žáků, což se začalo projevovat výrazněji i v oborové struktuře žáků. Největší snížení nastalo v roce 2010/11, kdy do 1. ročníků středních škol bylo přijato 113 150 žáků oproti 127 793 žákům v roce 2009/10. Pokles nově přijatých žáků ovšem pokračoval dále, v roce 2016/17 tak do 1. ročníků středních škol (kromě nástaveb) bylo přijato 99 610 žáků.

V posledních 5 letech (2011–2016) tedy došlo k celkovému poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníku oborů středních škol navazujících na základní školu o 7,0 %. Nejvíce za poslední 5 let poklesl počet nově přijatých žáků do odborných maturitních oborů vzdělání (o 16,4 % u kategorie L0 a o 4,3 % u kategorie M). Počet žáků vstupujících do oborů s výučním listem se pak od roku 2011 snížil o 13,5 % (z 33,9 tisíc na 29,2 tisíc nově přijatých žáků). Počet nově přijatých žáků do gymnaziálních oborů je v posledních 5 letech stabilní (22,4 tis. v roce 2016).

► Skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost

A jak je to s nově přijatými žáky ve skupině oborů **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**? Počet nově přijatých žáků v těchto oborech navazujících přímo na základní školu v posledních 5 letech roste, jejich počet se za toto období zvýšil o třetinu. V roce 2011 bylo do oborů vzdělání skupiny **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** přijato téměř 2,4 tisíce žáků, v roce 2016 už téměř 3,2 tisíce. Podíl nově přijatých žáků do právních a veřejnosprávních oborů navazujících přímo na základní školu **se tak zvýšil z 2,2 % v roce 2011 na 3,2 % v roce 2016** (v roce 2007 do těchto oborů vstupovalo pouze 1,7 % žáků po základní škole). Podrobné údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků a jejich vývoji pak obsahují tabulka 2.4 a obrázky 2.3 a 2.4.

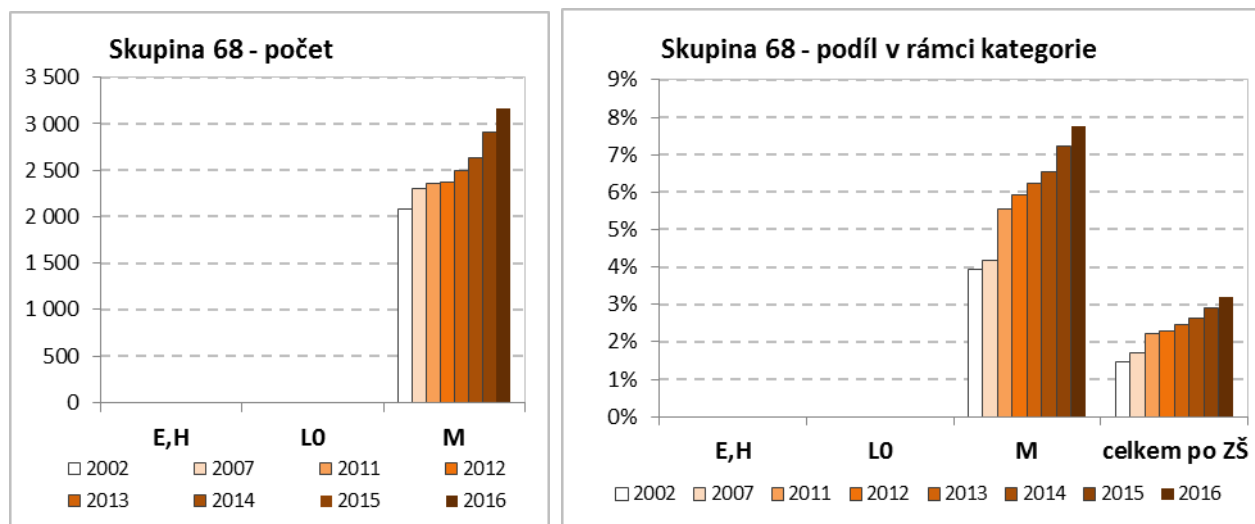
Tab. 2.4: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ podle kategorie vzdělání (denní forma)

Nově přijatí žáci - denní forma vzdělávání									
Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše		Sk. 68	Vše
2002	0	52 508	0	8 817	2 084	53 003	25 308	2 084	141 239
2007	0	42 093	0	10 110	2 304	55 185	25 845	2 304	134 114
2010	0	35 123	0	8 002	2 622	46 156	22 859	2 622	113 150
2011	0	33 876	0	7 186	2 364	42 651	22 361	2 364	107 081
2012	0	33 202	0	6 406	2 368	40 022	22 811	2 368	103 419
2013	0	31 566	0	6 486	2 498	40 060	22 175	2 498	101 258
2014	0	31 154	0	6 145	2 638	40 393	21 960	2 638	100 478
2015	0	30 118	0	6 248	2 905	40 182	22 524	2 905	99 994
2016	0	29 286	0	6 005	3 171	40 831	22 410	3 171	99 610
změna 11-16 (%)	-	-13,5%	-	-16,4%	-	-4,3%	0,2%	34,1%	-7,0%

Všech 3 171 nově přijatých žáků do právních a veřejnosprávních oborů vzdělání v roce 2016 bylo přijato do 4letých **maturitních oborů kategorie M**. V kategoriích E+H středního vzdělání s výučním listem a L0 maturitního vzdělání s odborným výcvikem v současnosti neexistují žádné právní a veřejnosprávní obory, do kterých by byli žáci přijímáni.

Do **právních a veřejnosprávních oborů kategorie M** bylo v roce 2016 přijato tedy **3,1 tisíce žáků**, což představuje podíl **7,8 %** z nově přijatých žáků v kategorii M. Počet nově přijatých žáků do těchto maturitních oborů v posledních 5 letech narůstá, přičemž počet přijatých do maturitních oborů kategorie M celkově se příliš nemění (v období let 2007–2011 prudce poklesl), proto jejich podíl v rámci kategorie M také narůstá (v roce 2012 například dosahoval 5,9 %, v roce 2007 pouze 4,2 %). Skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost z hlediska počtu nově přijatých žáků patří spíše k četnějším skupinám oborů v kategorii M.

Obr. 2.3 a 2.4: Vývoj počtu a podílu nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích (denní forma)

V **nástavbovém studiu** dochází dlouhodobě ke snižování počtu nově přijatých žáků. **Nově přijatí žáci** oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost tvoří ze všech nově přijatých 0,7 % v denní a 5,1 % v jiné než denní formě vzdělání. V roce 2016 dosáhl počet nově přijatých žáků do nástavbového studia v této skupině oborů pouhých 267 žáků.

Tab. 2.5: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů navazujících na SŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí žáci do 1.r.	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
Rok	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše
2002	14	11 412	565	8 673	942	10 709	417	2 024
2007	18	11 406	725	11 005	616	8 786	990	3 189
2010	0	10 609	559	10 519	705	9 414	667	3 424
2011	0	9 174	307	7 514	710	8 464	697	3 316
2012	24	7 791	205	6 148	677	8 786	497	3 260
2013	60	7 036	215	6 006	709	8 548	448	3 257
2014	50	6 296	146	4 861	654	7 803	483	2 954
2015	49	5 802	173	4 395	555	6 960	418	3 025
2016	40	5 444	227	4 418	457	5 990	397	2 694
2016 (%)	0,7%	-	5,1%	-	7,6%	-	14,7%	-

Na **vyšší odborné školy** bylo v roce 2016 přijato do právních a veřejnosprávních oborů 457 žáků v denní formě vzdělání a 397 v jiné než denní formě vzdělání. Skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost je tak mezi nově přijatými žáky na vyšších odborných

školách zastoupena v 7,6 % případů u denní formy vzdělání a v 14,7 % u jiných forem vzdělání.

Pro zájemce o další informace týkající se struktury nově přijatých žáků do škol doporučujeme podívat se na stránku www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** → **Oborová struktura žáků v SŠ a VOŠ**.

Vývoj počtu nově přijatých žáků najdete v publikaci:

VOJTĚCH, J., PATEROVÁ, P.: *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v EU – 2015/16*. Praha: NÚV, 2016. 48 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-130>.

2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích

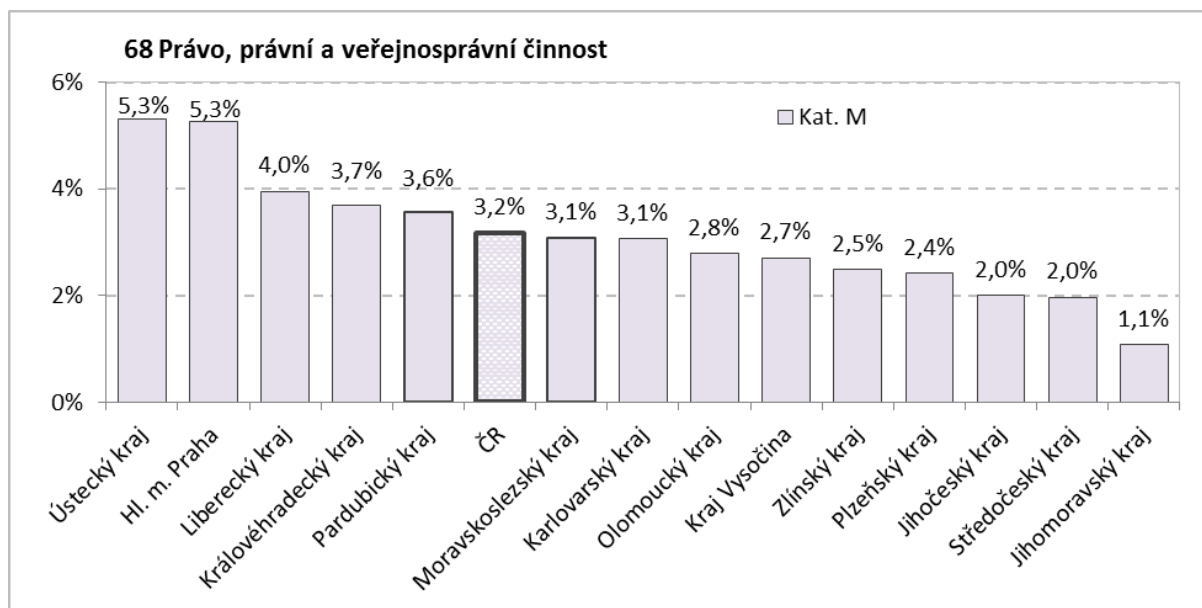
Tabulka 2.6 obsahuje údaje o počtech nově přijatých žáků v oborech skupiny **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** v roce 2016, a to v krajském členění. Vzhledem k různé velikosti krajů je však potřebné pro vzájemné srovnávání mezi kraji použít spíše podíl nově přijatých žáků právních a veřejnosprávních oborů na celkovém počtu nově přijatých žáků (obr. 2.5).

Tab. 2.6: Počet nově přijatých žáků podle kategorie vzdělání v roce 2016 v krajích (denní forma)

Kraj	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše	Sk. 68	Vše		Sk. 68	Vše
Hl. m. Praha	0	2 518	0	800	748	6 760	4 014	748	14 201
Středočeský kraj	0	3 020	0	403	180	3 463	2 173	180	9 142
Jihočeský kraj	0	1 936	0	360	127	2 644	1 347	127	6 328
Plzeňský kraj	0	1 711	0	358	129	2 210	1 007	129	5 323
Karlovarský kraj	0	958	0	114	84	1 079	513	84	2 736
Ústecký kraj	0	3 045	0	335	443	3 405	1 465	443	8 357
Liberecký kraj	0	1 365	0	179	154	1 655	663	154	3 893
Královéhradecký kraj	0	1 605	0	302	209	2 457	1 198	209	5 643
Pardubický kraj	0	1 610	0	314	182	2 080	1 046	182	5 105
Kraj Vysočina	0	1 523	0	301	126	1 713	1 067	126	4 653
Jihomoravský kraj	0	2 946	0	779	115	4 087	2 650	115	10 595
Olomoucký kraj	0	1 980	0	456	177	2 369	1 401	177	6 356
Zlínský kraj	0	1 475	0	528	145	2 335	1 470	145	5 832
Moravskoslezský kraj	0	3 594	0	776	352	4 574	2 396	352	11 446
ČR	0	29 286	0	6 005	3 171	40 831	22 410	3 171	99 610

V roce 2016 bylo v České republice přijato do 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia) 3 171 žáků do právních a veřejnosprávních oborů, což představuje **3,2 %** všech nově přijatých žáků. Téměř ve všech krajích dosahuje podíl nově přijatých žáků po ZŠ do skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost alespoň 2 %, jen v **Jihomoravském kraji** se jedná o **1,1 %** nově přijatých žáků. Nízký podíl vykazuje také Středočeský a Jihočeský kraj (oba 2,0 %). Naopak v **Ústeckém kraji** a v **Hl. m. Praze** je po ukončení ZŠ do skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost přijato až **5,3 %** žáků.

Obr. 2.5: Podíl nově přijatých žáků v dané kategorii a skupině na celkovém počtu žáků nově přijatých do oborů navazujících na ZŠ v roce 2016 v krajích (denní forma)

Každoroční krajský přehled vývoje počtu a podílu žáků a absolventů podle kategorie vzdělání je umístěn na webových stránkách www.nuv.cz → v části [Vzdělávání a trh práce](#) → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

2.4 Přehled oborů vzdělání

Jak už bylo v předchozím textu několikrát zmíněno, velké **změny** se v posledních letech uskutečnily také **v oblasti soustavy oborů vzdělání**. Kurikulární reforma je spojena spíše s obsahovými proměnami přípravy a realizace vzdělávání, ovšem součástí těchto změn byla i **redukce počtu oborů vzdělání**. Nově vzniklé obory vzdělání jsou totiž širěji koncipovány, aby umožnily absolventům širší uplatnitelnost, a dávají školám také možnost upravit si vzdělávací program o regionální prvek (promítnutí místních specifik trhu práce, požadavků zaměstnavatelů, provozních a technických podmínek školy apod.).

Kurikulární reforma probíhala několik let, kdy byly postupně během čtyř let vydávány nové rámcové vzdělávací programy a školy měly dvouletou lhůtu pro implementaci nových oborů do výuky prostřednictvím vytvoření vlastních školních vzdělávacích programů. Od roku 2012 už jsou všichni žáci přijímáni jen do nových oborů vzdělání.

Tabulka 2.7 obsahuje přehled počtu oborů, do kterých byli přijati žáci do 1. ročníků. Je zde zřejmý trend redukce oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání. V roce 2007 (ještě před kurikulární reformou) byli noví žáci přijati do 495 různých oborů vzdělání na středních školách, v roce 2016 už jen do 250.

Skupinu oborů **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** lze řadit mezi skupiny spíše s podprůměrným počtem oborů. V roce 2016 byli žáci přijati jen do 2 různých středoškolských oborů vzdělání (pouze kategorie M) a do jednoho v nástavbovém vzdělávání. Přitom ještě v roce 2007 byli žáci přijati do 9 různých oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost na úrovni středoškolského vzdělání a do 1 nástavbového oboru vzdělání.

Tab. 2.7: Vývoj počtu oborů vzdělání, do kterých byli v daném roce přijati žáci do 1. ročníku denního studia

Kategorie	Sk. 68 Právní a veřejnospr. čin.				Celkem			
	2002	2007	2012	2016	2002	2007	2012	2016
Všechny	10	10	3	3	579	495	243	250
M	9	9	2	2	213	210	71	75
L5	1	1	1	1	52	30	23	22

Přehled oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost realizovaných ve školním roce 2016/17 na středních školách, včetně počtu žáků v jednotlivých ročnících, najdete v tabulce 2.8.

Tab. 2.8: Přehled oborů vzdělání s počtem žáků a absolventů v roce 2016/17 v denní formě vzdělání

Kategorie a obor vzdělání		1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Absolventi	Nově přijatí
Kategorie M		3 218	2 851	2 540	2 273	1 613	3 171
6842M01	Bezpečn.právní činnost	1 596	1 417	1 178	930	588	1 581
6843M01	Veřejnosprávní činnost	1 622	1 434	1 362	1 343	1 025	1 590
Kategorie L5		45	23	0	0	16	40
6842L51	Bezpečnostní služby	45	23	0	0	16	40

2.5 Přehled středních škol

S klesajícím počtem žáků bylo nutné optimalizovat a upravit také síť středních škol. Zatímco v roce 2002 přijalo žáky do 1. ročníků celkem 1 571 středních škol, v roce 2016 byl celkový počet středních škol (s alespoň jedním přijatým žákem) 1 302. **Počet škol, které přijímají žáky do maturitních i nástavbových oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost, z dlouhodobějšího hlediska roste** (viz tab. 2.9). V roce 2016 byli žáci přijati do 4letých maturitních oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost na 84 různých středních školách (ještě v roce 2007 pouze na 56 školách), do nástavbového oboru Bezpečnostní služby pak na 2 různých středních školách.

Tab. 2.9: Počet škol, které v daných letech přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Rok	Sk. 68 Právní a veřejnospr. čin.			Celkem		
	Všechny	M	L5	Všechny	M	L5
2002	51	51	1	1571	767	344
2007	56	56	1	1444	807	331
2016	84	84	2	1302	708	237

Podrobnější počty škol, které přijaly žáky do 1. ročníku oborů středních škol, a to v detailu, o jakou kategorii vzdělání se jedná, jsou uvedeny v tabulkách 2.9 a 2.10 (ve druhé z nich v členění podle krajů).

Tab. 2.10: Počet škol, které v roce 2016 přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Kraj	Sk. 68 Právní a veřejnospr. čin.			Celkem		
	68	M	L5	Všechny	M	L5
Hl. m. Praha	10	10		185	89	25
Středočeský kraj	9	9	1	149	77	26
Jihočeský kraj	4	4		91	51	17
Plzeňský kraj	4	4		55	31	13
Karlovarský kraj	3	3		38	22	5
Ústecký kraj	10	10		95	54	17
Liberecký kraj	5	5		48	33	8
Královéhradecký kraj	5	5		81	47	11
Pardubický kraj	6	6	1	74	40	13
Kraj Vysočina	5	5		62	34	15
Jihomoravský kraj	5	5		126	68	24
Olomoucký kraj	6	6		95	46	20
Zlínský kraj	3	3		67	39	18
Moravskoslezský kraj	9	9		136	77	25
ČR	84	84	2	1302	708	237

Pokud Vás více zajímají změny ve struktuře středních škol a oborů vzdělání, doporučujeme vyhledat si publikaci SKÁCELOVÁ, P., VOJTĚCH, J.: *Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol ve školních rocích 1998/99, 2003/04 a 2008/09*. Praha: NÚOV, 2010. 48 stran, dostupnou na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-47>.

3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol patří k důležitým ukazatelům, které názorně vypovídají o uplatnitelnosti absolventů škol, ale i o zájmu a potřebách zaměstnavatelů. Tento ukazatel totiž umožňuje srovnávat situaci absolventů jak v čase, tak mezi jednotlivými druhy vzdělání. Míra nezaměstnanosti absolventů škol vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadu práce. Uváděné hodnoty vycházejí z poměru počtu absolventů v posledním ukončeném školním roce a počtu evidovaných nezaměstnaných v nich. Míra nezaměstnanosti absolventů se vztahuje vždy k datu 30. dubna daného roku.

3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů je velmi citlivá na ekonomický vývoj. V letech 2003–2008 se vlivem příznivé hospodářské situace nezaměstnanost absolventů snížila na minimální hodnoty. Mezi lety 2008 a 2010 se míra nezaměstnanosti absolventů začala vlivem ekonomické krize zvyšovat, aby v následujících dvou letech 2011–2012 zase postupně klesala. Nepříznivý vývoj ekonomiky, který vyústil v druhou hospodářskou recesi, kdy 6 čtvrtletí po sobě ekonomika klesala, způsobil opětovné zvýšení **míry nezaměstnanosti absolventů škol v dubnu 2013 na nové maximum. V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala**, ekonomika začala růst a nezaměstnanost absolventů škol opět v porovnání s předchozím rokem klesla. **Pokles pokračoval i v roce 2016**, ve kterém dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů **dokonce nižších hodnot než v roce 2012**.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla i v roce 2016 zaznamenána tradičně u absolventů s výučním listem (kategorie E, 16,0 %, kategorie H, 9,1 %) a u absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L5; 10,6 %), nicméně i ve srovnání s předchozím rokem došlo u těchto kategorií

k výraznému poklesu. **Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti** pak vykazují absolventi oborů s maturitou bez odborného výcviku (kategorie M; 7,5 %) a vyšších odborných škol (kategorie N; 5,2 %), i zde došlo ke snížení měr nezaměstnanosti absolventů ve srovnání s rokem 2015. Ve středu škály jsou pak absolventi maturitních oborů s odborným výcvikem (kategorie L0), jejichž nezaměstnanost dosáhla v roce 2016 10,6 %. **Ve všech uvedených kategoriích vzdělání dosahuje nezaměstnanost absolventů škol v roce 2016 nižších hodnot než v roce 2012.**

Tab. 3.1: Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie v letech 2013–2016²

Kat.	Rok	Skup. 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost			Celkem
		Počet absolventů	Počet nezam. abs.	Míra nezaměstnanosti abs.	Míra nezaměstnanosti abs.
M	2013	1745	318	18,2%	14,8%
	2014	2005	223	11,2%	11,6%
	2015	1862	210	11,3%	9,6%
	2016	1690	142	8,4%	7,5%
L5	2015	10	4	40,0%	15,2%
	2016	16	2	12,5%	10,6%
N	2013	361	74	20,5%	11,9%
	2014	331	57	17,2%	10,2%
	2015	356	38	10,7%	7,5%
	2016	317	22	6,9%	5,2%

► 68 Skupina oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost

Absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost vykazují dlouhodobě mírně nadprůměrné hodnoty nezaměstnanosti ve všech kategoriích vzdělání. Vývoj nezaměstnanosti absolventů škol za posledních 6 let v jednotlivých kategoriích a skupině oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost je znázorněn v grafech na obrázcích 3.1 a 3.2.

Míra nezaměstnanosti absolventů maturitních oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost kategorie M je dlouhodobě v rámci kategorie nadprůměrná. Vývojové trendy nezaměstnanosti absolventů těchto maturitních oborů pak kopírují vývoj nezaměstnanosti maturantů obecně. V roce 2013 míra nezaměstnanosti maturantů kategorie M činila 14,8 %, v právních a veřejnosprávních oborech pak 18,2 %. Do roku 2016 se však míra nezaměstnanosti absolventů právních a veřejnosprávních oborů kategorie M snížila, a to na **8,4 %** (v kategorii M přitom nezaměstnanost absolventů dosáhla celkem 7,5 %).

Také míra nezaměstnanosti absolventů **nástavbového studia skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost kategorie L5** je **nadprůměrná**.³ V roce 2016 míra nezaměstnanosti maturantů kategorie L5 činila 10,3 %, v právních a veřejnosprávních oborech pak **12,5 %**.

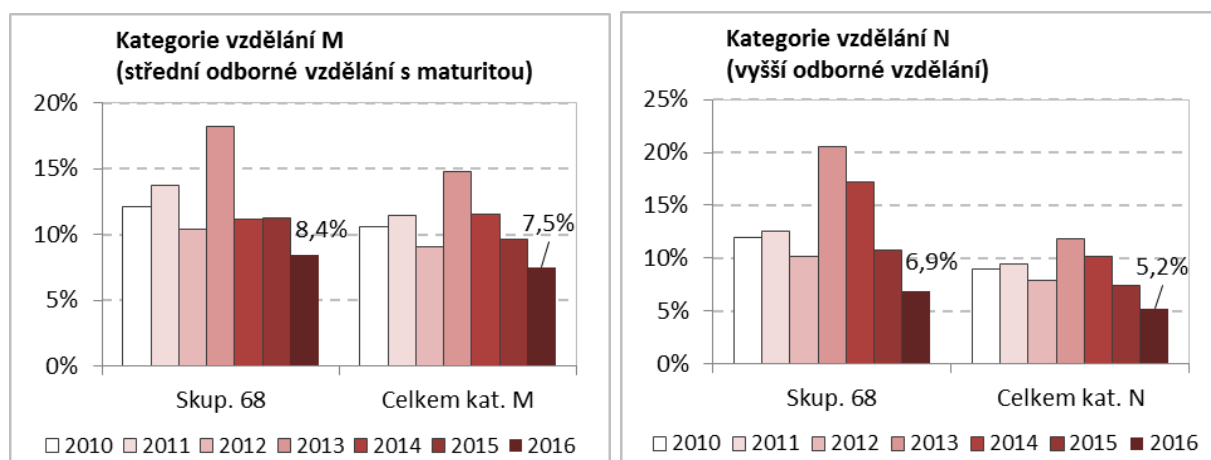
Nadprůměrnou nezaměstnanost absolventů škol v rámci kategorie vykazují také absolventi skupiny oborů **vyšších odborných škol**. V roce 2016 se jejich míra nezaměstnanosti pohybovala na úrovni **6,9 %**, tedy nad průměrnou hodnotou míry nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání celkem (5,2 %). Větší rozdíly jsou však patrné i v předchozích letech (např. v roce 2013, 2014). Vývoj míry nezaměstnanosti

² Údaje o počtech absolventů jsou převedeny podle daných vazeb již na **obory vzdělání nové vzdělávací soustavy**, proto počty absolventů plně neodpovídají počtům absolventů v předchozí kapitole.

³ Při hodnocení je nutné brát v úvahu nízký počet absolventů.

absolventů právních a veřejnosprávních oborů vyšších odborných škol tak kopíruje trendy a časový vývoj nezaměstnanosti absolventů škol obecně.

Obr. 3.1 a 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů 4letých oborů s maturitou kategorie M a vyššího odborného vzdělání v letech 2010–2016

Pro další informace, souhrny i metodologii k tématu nezaměstnanosti absolventů škol doporučujeme podívat se na stránky www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Nezaměstnanost** pod nadpisem → **Nezaměstnanost absolventů škol**. Najdete zde informace o nezaměstnanosti absolventů škol podle jednotlivých kategorií i skupin oborů vzdělání, včetně jejich porovnání.

Výchozí publikace: Úlovec, M.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2015*. Praha: NÚV, 2015. 48 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-126>.

3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání

V tabulce 3.2 jsou uvedeny míry nezaměstnanosti absolventů škol v roce 2015 a 2016 podle jednotlivých oborů vzdělání.

Na úrovni střední školy existují pouze dva maturitní obory ze skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost. **Absolventi oboru Veřejnosprávní činnost přitom dosahují výrazně nižších hodnot nezaměstnanosti než absolventi oboru Bezpečnostně právní činnost.** Pro srovnání je zde uvedena také míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového oboru **Bezpečnostní služby**, která v roce 2016 činila **12,5 %**, nezaměstnanost absolventů nástavbových oborů přitom obecně dosahovala hodnoty 10,6 %.

Nezaměstnanost absolventů škol podle jednotlivých oborů si můžete vyhledat také na webové stránce <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02>.

Tab. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů škol podle oborů v letech 2015 a 2016

Obor	Název oboru	2015			2016		
		ABS	NZ	MIRA NZ	ABS	NZ	MIRA NZ
6842M01	Bezpečnostně právní činnost	692	93	13,4%	620	68	11,0%
6843M01	Veřejnosprávní činnost	1184	117	9,9%	1070	74	6,9%
6842L51	Bezpečnostní služby	10	4	40,0%	16	2	12,5%

Pozn.: ABS – počet absolventů v předchozím školním roce; NZ – počet evidovaných nezaměstnaných absolventů; MIRA NZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol k 30. dubnu.

3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích

Národní ústav pro vzdělávání každoročně zpracovává reporty o nezaměstnanosti absolventů škol pro jednotlivé kraje. Pro každý kraj je zpracováván dlouhodobější vývoj nezaměstnanosti absolventů podle kategorií, včetně srovnání se situací v České republice. Nechybí zde ani aktuální míry nezaměstnanosti absolventů v kraji v členění podle skupin oborů vzdělání. Kromě toho je k dispozici také zpráva za Českou republiku, ve které jsou hodnoty nezaměstnanosti absolventů v krajích navzájem porovnány. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.nuv.cz → v části [Vzdělávání a trh práce](#) → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

4. Přechod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy

Absolventi středních škol, kteří získají maturitní vzdělání, mohou dále pokračovat v terciárním studiu, a to na vyšších odborných či vysokých školách. Jaký podíl absolventů se však do dalšího studia hlásí a kolik je jich přijato? Tyto informace je možné získat z vysokoškolských matrik. V následující kapitole se údaje vztahují pouze k uchazečům, kteří se hlásí ke studiu na vyšší odborné a vysoké školy bezprostředně po ukončení střední školy.

4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy

S rostoucími kapacitami vysokých škol v minulých letech narůstaly i počty přihlášených a přijatých absolventů oborů středních škol (včetně nástavbového vzdělávání). V posledních letech se však počty přihlášených pomalu snižují vlivem klesající demografické křivky. Podíly absolventů středních škol hlásících se a přijatých do terciárního vzdělávání se však poměrně stabilizovaly.

Podíl absolventů středních škol hlásících se ke studiu na vysoké škole se v letech 2009–2013 pohyboval na úrovni 80 %. K vysokoškolskému studiu bylo ve stejném období přijato 63–65 % všech absolventů středních škol. U vyšších odborných škol se zájem a úspěšnost absolventů při přijímání také ustálily. O studium na vyšší odborné škole v daném období projevilo zájem 11 % absolventů středních škol a přijato jich bylo 9 %.

Nejčastěji se ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách hlásí maturanti z gymnázií (100 %) a lyceí (93 %), pak absolventi z klasických maturitních oborů kategorie M (téměř 72 %), následují absolventi oborů s maturitou a odborným výcvikem (kategorie LO; 35 %) a nástavbových oborů (37 %). Jejich úspěšnost při přijímacím řízení na vyšší odborné a vysoké školy se dohromady pohybuje v rozmezí 73–94 %. V přihlašování do studia na VŠ a VOŠ však existují rozdíly nejen mezi kategoriemi, ale i skupinami oborů vzdělání.

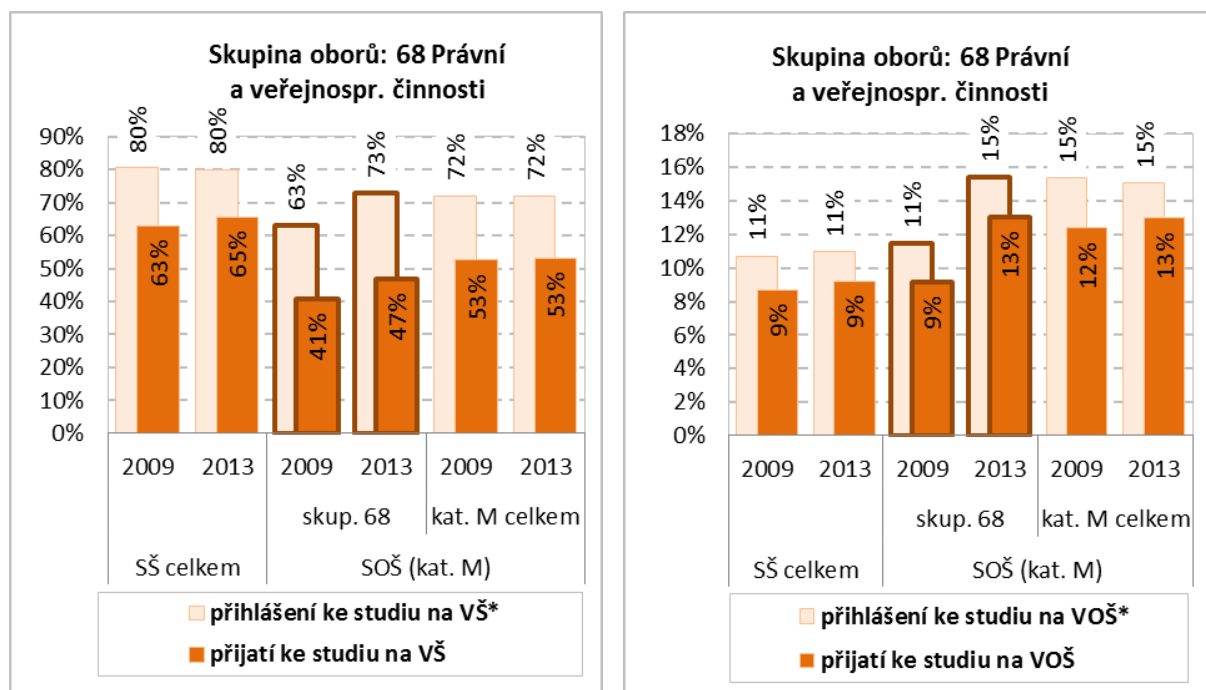
Absolventi oborů **kategorie M** ze skupiny **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** se v roce 2013 po ukončení střední školy přihlásili k dalšímu studiu na vysoké či vyšší odborné škole a zároveň dostavili k přijímacím zkouškám v **78 %** případů, z toho se na vyšší odborné školy hlásilo **15 %** absolventů a ke studiu na vysoké škole **73 %** absolventů.⁴ Podíl přihlášených absolventů právních a veřejnosprávních oborů ke studiu na vysoké či vyšší

⁴ Někteří absolventi se současně hlásili na vyšší odborné školy i na vysoké školy. Proto součet absolventů hlásících se do terciárního studia neodpovídá pouhému součtu absolventů hlásících se zvlášť na VOŠ a absolventů hlásících se na VŠ.

odborné školy se v období 2010–2013 zvýšil, i když obecně se podíl absolventů kategorie M (středních odborných škol) hlásících na VŠ a VOŠ téměř nezměnil.

Vzhledem k nižší míře úspěšnosti těchto absolventů při přijímacím řízení je **přijato** ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy celkem **58 % uchazečů z řad absolventů oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost kategorie M**. Na vyšší odborné školy je přijato 13 % absolventů a ke studiu na vysoké školy 47 %. **Po ukončení maturitního studia přechází tedy přímo na trh práce** (popřípadě do jiných kurzů, např. jazykových) **42 % absolventů těchto oborů kategorie M**.

Obr. 4.1: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na VŠ a VOŠ

Pozn.: přihlášení ke studiu = podíl absolventů, kteří podali přihlášku a zároveň se dostavili k přijímacímu řízení (pokud se přijímací zkoušky nekonaly, byli započtení všichni přihlášení).

Pouze část absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost si vybírá obory podobného zaměření, jaké absolvovali na střední škole. Absolventi právních a veřejnosprávních oborů kategorie M přijatí v roce 2013 na vysokou školu byli **v 36 %** přijati do vysokoškolského oboru ze skupiny **62 Ekonomie**, v 15 % do některého z oborů skupiny 67 Sociální vědy a **pouze ve 13 % do některého z oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**.

U skupiny absolventů přijatých na vyšší odborné školy jich 41 % pokračuje také ve studiu jednoho z oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost. V porovnání s absolventy jiných oborů kategorie M se tito absolventi častěji hlásí ke studiu **různých společenskovědních oborů** (např. Pedagogika, učitelství a sociální péče, Ekonomika a administrativa).

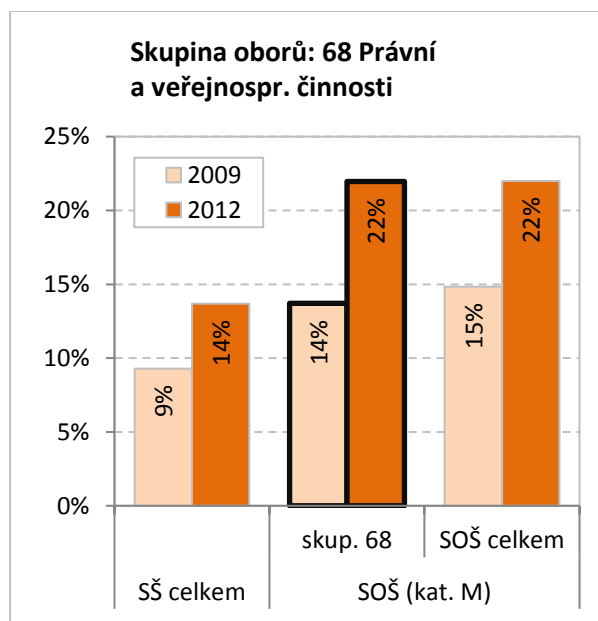
Tab. 4.1: Nejčastější obory, do kterých jsou absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost přijati

Do jakých oborů vzdělání jsou absolventi nejčastěji přijati?		68 Právo, právní a veřejnosprávní kat. M	
		2009	2013
Přechod na VŠ	62 Ekonomie	41% (1.)	36% (1.)
	68 Právo, právní, veřejnosprávní činnost	15% (2.)	13% (3.)
	75 Pedagogika, učitelství, sociální péče	10% (3.)	
	67 Sociální vědy		15% (2.)
Přechod na VOŠ	75 Pedagogika, učitelství, sociální péče	42% (1.)	30% (2.)
	68 Právo, právní, veřejnosprávní činnost	30% (2.)	41% (1.)
	64 Ekonomika a administrativa	15% (3.)	14% (3.)

4.2 Předčasné odchody z vysokých škol

K vysokoškolskému studiu je přijímáno stále více uchazečů. I přes zvyšující se šance na přijetí ke studiu však ne všichni z přijatých studium úspěšně ukončí. Proto se v této kapitole zaměříme na absolventy středních škol, kteří ke studiu nastoupili bezprostředně po složení maturitní zkoušky nebo v několika málo následujících letech, ale do dvou let již nejsou studenty žádné VŠ.

Obr. 4.2: Podíl absolventů, kteří začali na vysoké škole studovat, ale do dvou let studia zanechali

Obecně lze konstatovat, že spolu se zvýšeným počtem studentů VŠ vzrostl také podíl těch, kteří VŠ studium ukončí předčasně. Absolventi **právních a veřejnosprávních maturitních oborů kategorie M ukončí studium na vysoké škole do dvou let po maturitě přibližně v 22 % případů**, což je na úrovni průměru, neboť se podíl absolventů kategorie M neúspěšných na VŠ pohybuje okolo 22 %.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu přechodu absolventů škol do terciárního vzdělávání a jejich neúspěšnosti studia na vysokých školách jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitole **Přechod absolventů SŠ do terciéry**. Najdete zde porovnání úspěšnosti absolventů při přechodu na vyšší odborné a vysoké školy mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to i podle kategorie vzdělání.

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

KUCHAŘ, P., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 75 stran,
dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-88>,

PIKÁLKOVÁ, S., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 58 stran,
dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-95>.

5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů

V této kapitole se podíváme na strukturu zaměstnanosti absolventů podle profesního členění. **Pojem absolvent zde přitom bude představovat mladého člověka ve věku 20 až 24 let.** Analyzované údaje vycházejí z výběrového šetření pracovních sil prováděného Českým statistickým úřadem. Na základě odborného porovnání dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání lze z těchto dat získat také strukturu zaměstnanosti absolventů podle toho, jak moc se jejich vzdělání blíží vykonávanému zaměstnání – jedná se o určení tzv. shody mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

Vzhledem k tomu, že pro skupinu oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost nejsou k dispozici potřebné údaje, bude se následující text zabývat obecně situací pracujících absolventů, resp. všech ekonomicky aktivních obecně, bez oborového zaměření.

5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání

V roce **2013** bylo zaměstnáno celkem **220 tisíc absolventů** středních škol (ve věku 20–24 let), z toho 93,7 tisíce absolventů s výučním listem a 126,3 tisíce absolventů s maturitou.

Počet zaměstnaných absolventů s výučním listem se od roku 2009 výrazně snížil (o 28,4 %), u absolventů s maturitou byl pokles o něco menší (o 17,8 %). Celkově tak došlo mezi lety 2009 a 2013 ke **snížení počtu zaměstnaných absolventů s výučním listem či maturitou** (ve věku 20–24 let), a to o **22,7 %**.

Tab. 5.1: Počet pracujících absolventů s vyučením a maturitou ve věku 20–24 let

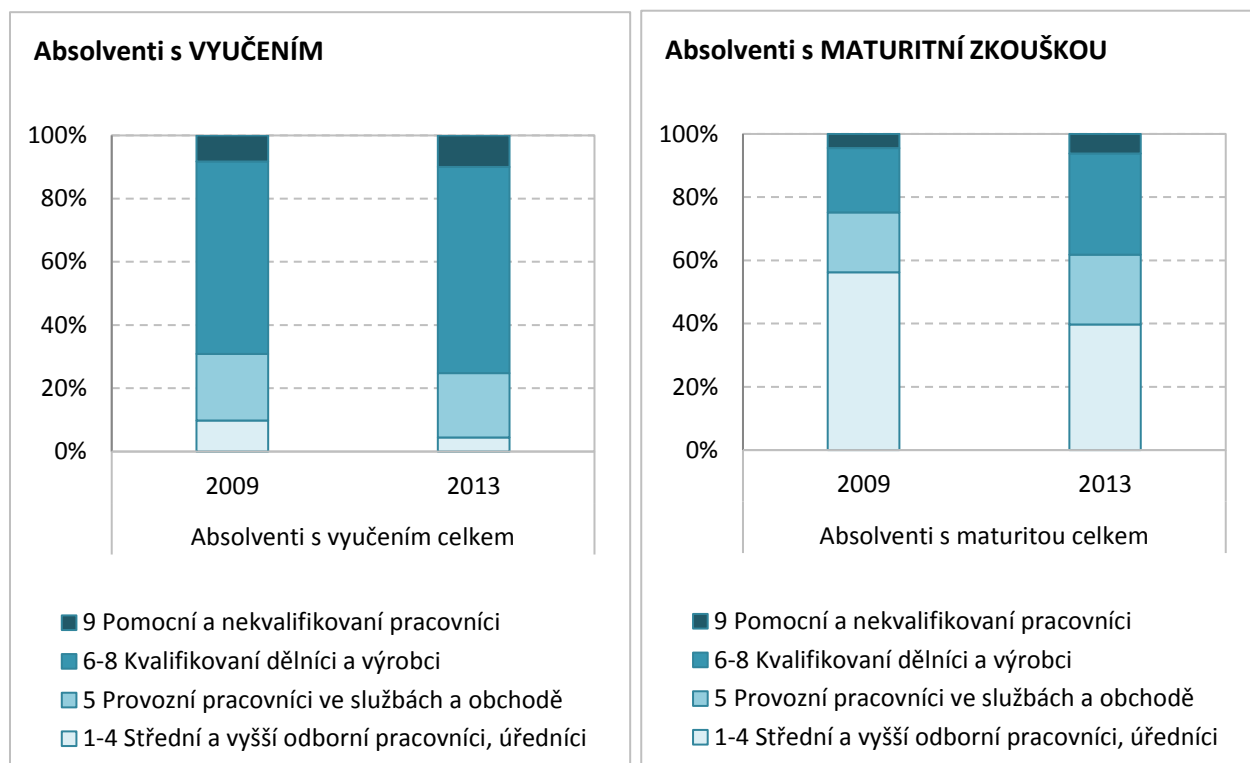
Absolventi 20-24 let	Vyučení	Maturanti	Vyučení + maturanti
2009	130 818	153 673	284 491
2013	93 715	126 283	219 998
rozdíl	-37 103	-27 390	-64 494
změna (%)	-28,4%	-17,8%	-22,7%

Absolventi **oborů s výučním listem** pracují v 65 % v profesích souhrnně označovaných jako Kvalifikovaní dělníci a výrobci, dalších 20 % těchto absolventů je zaměstnáno jako Provozní pracovníci ve službách a obchodě, 10 % absolventů s výučním listem pracuje jako Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a zbývajících 5 % jako Střední a vyšší odborní pracovníci či úředníci.

Absolventi **oborů s maturitní zkouškou** nejčastěji pracují ve skupinách profesí Střední a vyšší odborní pracovníci či úředníci (40 %) a Kvalifikovaní dělníci a výrobci (32 %). Uvedené zařazení celkem odpovídá dosaženému vzdělání těchto absolventů, neboť v oborech s maturitní zkouškou jsou žáci připravováni na povolání středních odborných pracovníků.

Dalších 22 % absolventů oborů s maturitní zkouškou pak pracuje jako Provozní pracovníci ve službách a obchodě a zbývajících 6 % jako Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Obr. 5.1: Struktura pracujících absolventů s vyučením a s maturitou ve věku 20–24 let z hlediska profesního členění

Pozn.: V roce 2009 jsou data zpracována podle klasifikace KZAM, v roce 2013 již podle klasifikace ISCO. Uvedené názvy profesních kategorií odpovídají klasifikaci KZAM.

5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání

Na základě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání došlo k rozdělení zaměstnaných do čtyř skupin – úplná shoda, částečná shoda, dílčí neshoda a hrubá neshoda. Pro posouzení toho, jaký podíl zaměstnaných absolventů pracuje zcela mimo svůj obor, je vypovídající právě hodnota hrubé neshody.

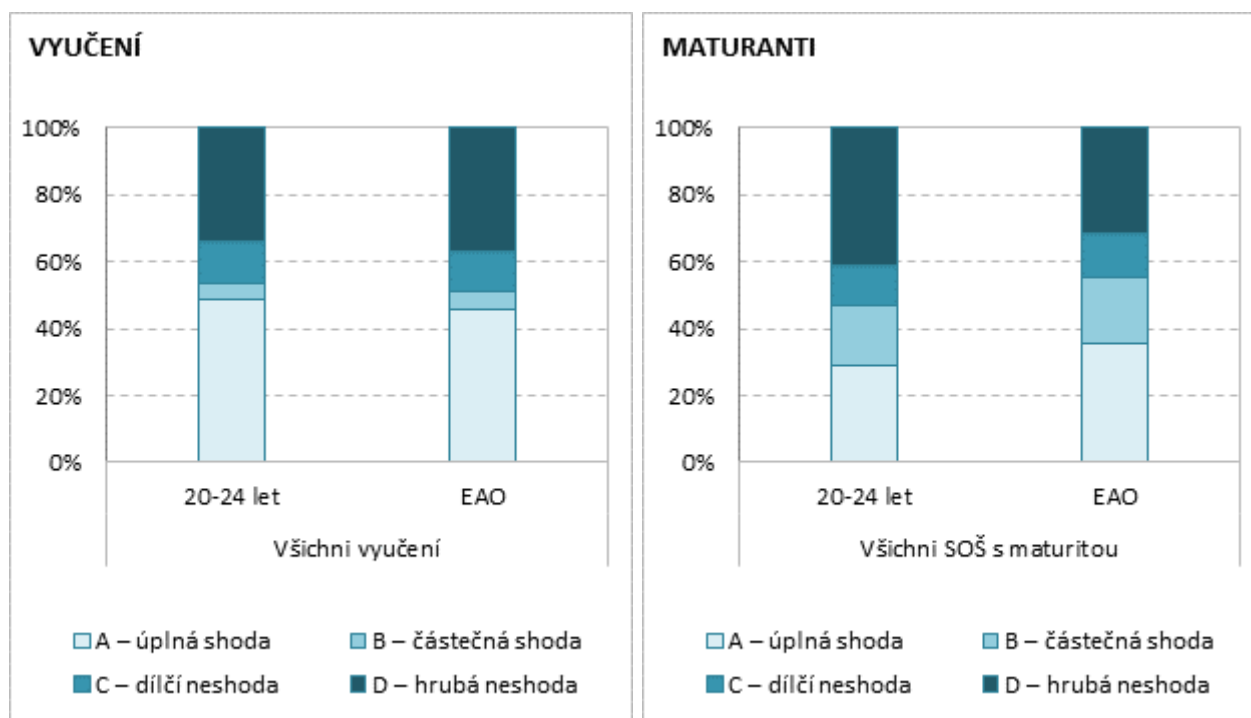
Vyučení celkem (bez věkového rozlišení) dosahují poměrně vysokých hodnot úplné shody (47 %), u absolventů ve věku 20–24 let je to téměř 50 %. Na druhou stranu je vysoký také podíl těch, kteří pracují v hrubé neshodě se svým získaným vzděláním (37 %, u absolventů 36 %).

Tab. 5.2: Podíl absolventů, jejichž zaměstnání je zcela odlišné od získaného vzdělání

% hrubá neshoda	Vyučení (20-24 let)	Maturanti (20-24 let)
2009	36,2%	35,3%
2013	33,7%	41,4%

Na **maturitní úrovni** se shoda mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním posuzuje obtížněji, protože klasické maturitní vzdělávání nesměřuje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější. Proto mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny také ty, kteří pracují v částečně shodě či dílčí neshodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených.

Obr. 5.2 a 5.3: Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání – struktura absolventů

Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo; bližší označení kategorií (A – úplná shoda, B – částečná shoda, C – dílčí neshoda, D – hrubá neshoda) lze najít v níže uvedených odkazech.

Zatímco u vyučených je míra shody mezi vzděláním a zaměstnáním nepatrně vyšší u absolventů než u zaměstnaných celkem, u maturantů je to naopak. V **úplné nebo částečné shodě** se svým vzděláním pracuje téměř 59 % maturantů bez rozlišení věku, ovšem u absolventů ve věku 20–24 let je to 54 %. Podobně mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem s maturitní zkouškou je 28 % těch, co spadají do kategorie **hrubá neshoda**, v případě absolventů ve věku 20–24 let je to dokonce 35 %. Třetina mladých maturantů tedy pracuje zcela mimo svůj obor.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Shoda vzdělání a zaměstnání**. Najdete zde porovnání shody mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to pro kategorie zaměstnaných absolventů **ve věku 20–29 let** – zvláště pro [vyučené](#) a pro [maturanty](#).

Informace v této kapitole vycházejí z publikace:

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání* – 2013.

Praha: NÚV, 2014. 40 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-99>.

6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru

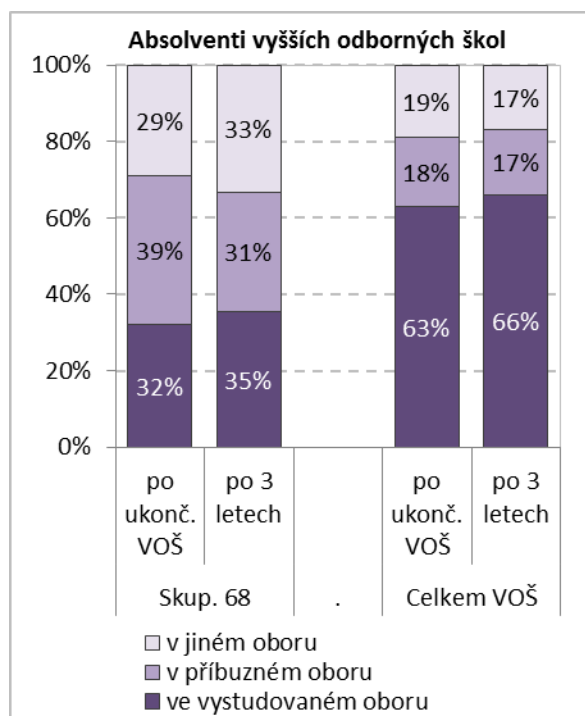
Předchozí kapitola se věnovala posouzení shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním, která vycházela z odborného porovnání údajů o vzdělání a o vykonávané profesi mezi zaměstnanými osobami. Teď se na podobnou problematiku podíváme z pohledu absolventů, na základě výsledků dotazníkového šetření mezi absolventy po třech letech od ukončení školy. V šetření odpovídali také absolventi oborů vyšších odborných škol ze skupiny **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** (necelých 7,8 % respondentů).

6.1 Uplatnění absolventů v oboru

Absolventi byli dotazováni na pracovní uplatnění po jejich vstupu na trh práce po ukončení VOŠ, zda se uplatnili ve vystudovaném, nebo příbuzném oboru, nebo v úplně odlišném oboru vzdělání. Podobně také, zda po třech letech od absolvování pracují ve vystudovaném, či příbuzném oboru, či v jiném oboru. Posouzení, zda se jedná o zaměstnání mimo obor, je však subjektivní, protože každý absolvent má trochu jiné hranice v odhadu, co považovat za práci v příbuzném oboru.

V kategorii **vyššího odborného vzdělání** tvořil podíl absolventů, kteří zahájili pracovní dráhu ve vystudovaném oboru, 63 %. Přibližně 18 % se uplatnilo v příbuzném oboru a 19 % odešlo za prací do zcela jiného oboru. V případě absolventů skupiny oborů **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** byl podíl těch, kteří našli uplatnění **v oboru, jen 32 % a v příbuzném oboru 39 %**, což ukazuje spíše na **menší zájem** těchto absolventů **o práci ve vystudovaném oboru vzdělání**.

Obr. 6.1: Porovnání uplatnění v oboru – po ukončení studia na VOŠ a skutečné uplatnění 3 roky od ukončení studia (v % odpovědí)

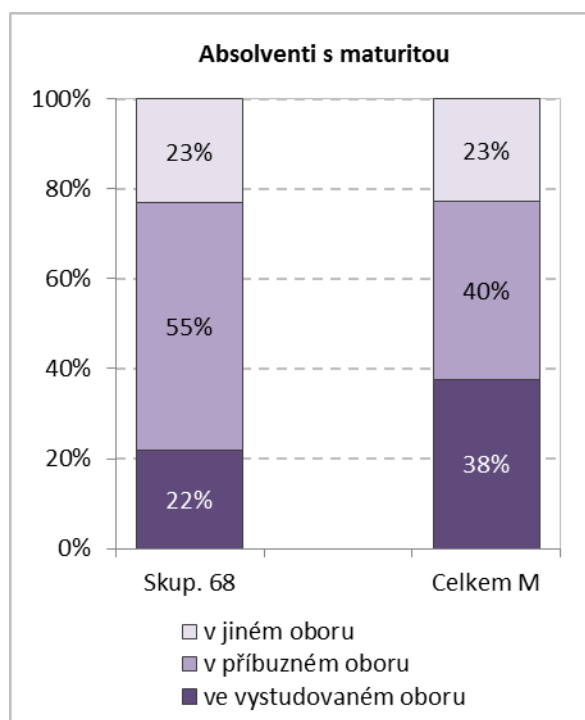

Po 3 letech od ukončení studia se podíl **pracujících absolventů vyšších odborných škol v oboru** pohybuje přibližně na úrovni 66 %, u oborů právních a veřejnosprávních pak jen 35 %. Výsledný podíl absolventů, kteří se (v rámci sledovaného vzorku) uplatnili **mimo svůj vystudovaný obor**, dosáhl 34 %, u právních a veřejnosprávních oborů pak **66 %**, což je výrazně více, než je průměr mezi absolventy vyšších odborných škol.

Je zřejmé, že ve sledovaném období 3 let od ukončení studia u absolventů VOŠ nedocházelo z tohoto hlediska k velkým přesunům. Po 3 letech od ukončení VOŠ se podíly pracujících v oboru a mimo obor příliš nezměnily, stejně tak u absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost. Podíl absolventů právních a veřejnosprávních oborů VOŠ

pracujících přímo v oboru se mírně zvýšil na 35 %, stejně tak i podíl pracujících zcela mimo obor, naopak podíl pracujících v příbuzném oboru klesl.

Obr. 6.2: Zájem o práci ve vystudovaném oboru – absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M, v % odpovědí)

Ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost je procento žáků, kteří předpokládají, že se uplatní přímo v oboru, velmi nízké (pouze 22 % ve srovnání s 38% průměrem absolventů kategorie M), ovšem vysoké procento z nich plánuje pracovní uplatnění v příbuzných oborech (55 %), takže celkové procento těch, kteří chtějí odejít mimo obor, zůstává na podobné úrovni jako v jiných oborech a pohybuje se kolem průměru (23 %).

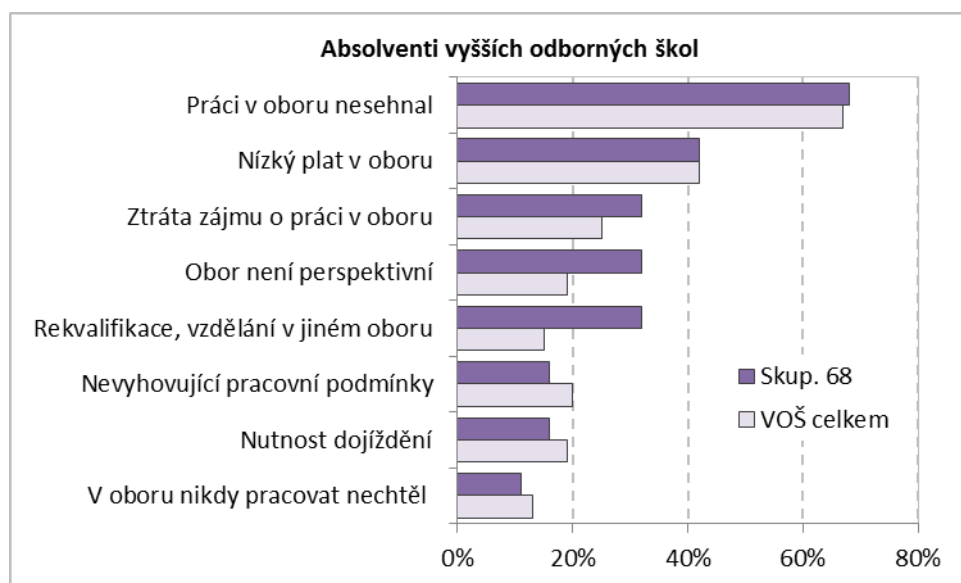
6.2 Důvody absolventů pro práci v jiném oboru

Ukázalo se, že vysoký podíl absolventů, kteří původně měli zájem pracovat ve svém oboru, nakonec pracuje v jiném nebo příbuzném oboru. Otázkou zůstává, co skutečně stojí za jejich rozhodnutím, proč někteří absolventi rezignují na svůj záměr uplatnit se v oboru a využít tak získanou kvalifikaci. Vzhledem k tomu, že příčin pro odchod do jiného oboru může být celá řada a mohou se vzájemně ovlivňovat a posilovat, měli absolventi při uvádění důvodů práce v jiném oboru možnost vybrat více odpovědí.

Absolventi vyšších odborných škol označili jako jednoznačně nejvýraznější důvod pro práci v jiném oboru tvrzení, že **nesehnali práci v oboru** (67 %; viz obr. 6.3). Další příčiny práce v jiném oboru jsou absolventy VOŠ zmiňovány v menší míře, např. nízký plat v oboru (42 %), ztráta zájmu o obor (32 %), neperspektivnost oboru (25 %) a rekvalifikace (19 %).

U absolventů VOŠ ve skupině **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** je dominantním důvodem pro odchod do jiného oboru rovněž **problém se získáním práce v oboru**. Tento důvod jako jednu z příčin odchodu za prací do jiného oboru uvedlo **68 %** dotázaných. Svoji roli zde však hrají i další aspekty, někteří absolventi například uvedli, že **v oboru je nízký plat** (42 %). V porovnání s ostatními absolventy VOŠ se u absolventů oborů právní a veřejnosprávní činnosti **častěji vyskytovaly** jako důvody práce v jiném oboru ztráta zájmu o obor, nízká perspektivnost oboru a získání rekvalifikace v jiném oboru.

Obr. 6.3: Důvody pro práci v jiném oboru (v % odpovědí absolventů, kteří pracují mimo vystudovaný obor, možnost výběru více odpovědí současně) – absolventi VOŠ

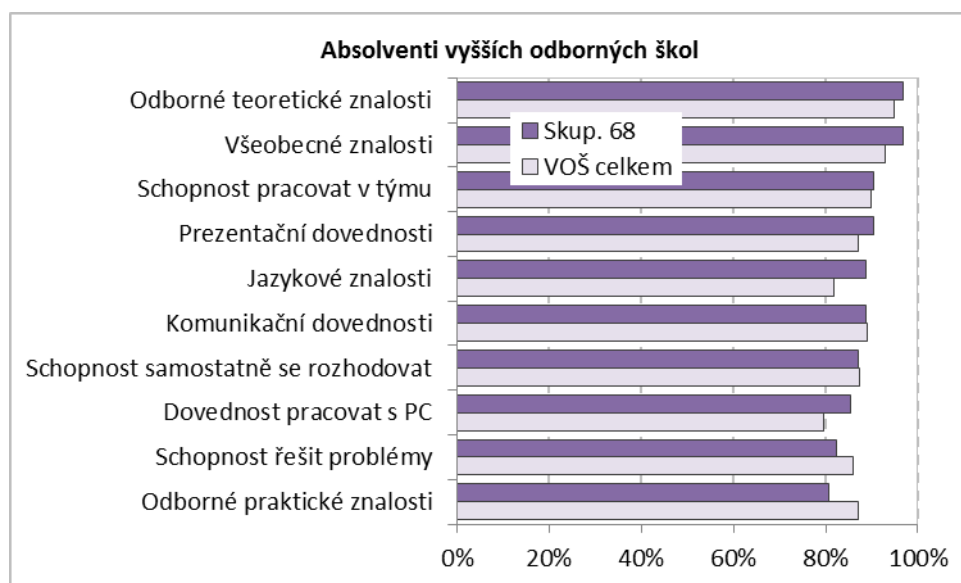
Pozn.: v % odpovědí rozhodně + spíše ano

6.3 Využití získaných dovedností z pohledu absolventů

Z hlediska vzdělávání i úspěšného začlenění absolventů na trh práce je také přínosné zjistit, které získané kompetence absolventi ze svého pohledu **v zaměstnání nejvíce využívají**.

Ze získaných výsledků vyplývá, že na úrovni vzdělání **vyšších odborných škol** obecně jsou podstatné z hlediska využití v prvním zaměstnání zejména **odborné teoretické dovednosti** (95 %), **všeobecné znalosti** (93 %) a **schopnost pracovat v týmu** (90 %). Jako další kompetence, které absolventi VOŠ využili ve svém prvním zaměstnání, byly častěji označeny **kommunikační dovednosti** (89 %) a **schopnost samostatně se rozhodovat** (88 %).

Obr. 6.4: Podíl absolventů spokojených se získanými kompetencemi (% kladných odpovědí)

Pozn.: v % odpovědí velmi dobře + spíše dobře

Absolventi VOŠ skupiny oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost vidí využitelnost svých kompetencí ve svém prvním zaměstnání podobně jako absolventi VOŠ celkem. Častěji však podle svého vyjádření využívají všeobecné znalosti (97 % oproti 93 %), jazykové znalosti (89 % oproti 82 %) i práci s PC (86 % oproti 80 %). Naopak hůře než absolventi VOŠ jako celek hodnotí své odborné praktické znalosti a schopnost řešit problémy.

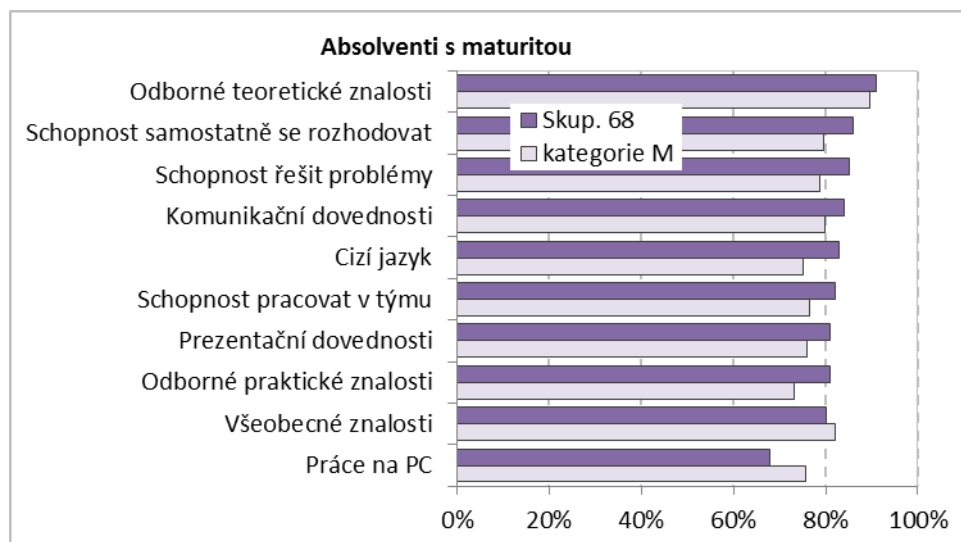
6.4 Hodnocení úrovně získaných kompetencí

Na rozdíl od hodnocení absolventů VOŠ v předchozí podkapitole je hodnocení získaných kompetencí absolventů maturitních oborů vzdělání založeno na subjektivním posouzení úrovně znalostí a dovedností **před vstupem na trh práce**, tj. spíše jak odpovídají očekáváním absolventů škol.

Ze získaných výsledků vyplývá, že celkovou úroveň školní přípravy na střední škole pozitivně hodnotí 87 % **absolventů maturitních oborů vzdělání**, z toho 24 % ji hodnotí velmi dobře a 63 % spíše dobře. Jen asi 2 % hodnotí studium velmi špatně. Pozitivně hodnotí zejména získané odborné teoretické znalosti (90 %) i všeobecné znalosti (82 %).

Spokojenost s celkovou úrovní vzdělání je ve skupině **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** vysoká, vyjádřilo ji 91 % dotázaných žáků **maturitních oborů vzdělání** (oproti 87 % v průměru). Nadprůměrný je zde především podíl žáků spokojených s odbornými praktickými dovednostmi (81 % oproti 73 %) a se znalostí cizího jazyka (83 % oproti 75 %) i podíl žáků spokojených s tzv. měkkými dovednostmi. Přibližně na úrovni průměru je pak spokojenost se všeobecnými znalostmi (80 % oproti 82 %), odbornými teoretickými znalostmi (91 % oproti 90 %). Mírně nižší je hodnocení schopnosti pracovat na PC (68 % oproti 76 %).

Obr. 6.5: Podíl absolventů spokojených se získanými kompetencemi (% kladných odpovědí)

Pozn.: v % odpovědí velmi dobře + spíše dobře

Další informace, souhrny i metodologii k tématu můžete najít v následujících publikacích věnovaných výsledkům z dotazníkového šetření absolventů škol uskutečněného v roce 2015 (u absolventů VOŠ v roce 2014):

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Srovnání vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-133>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Profily vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-134>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa. Srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2015. 53 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-128>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů vyšších odborných škol do praxe a jejich uplatnění. Šetření názorů absolventů VOŠ tři roky po ukončení studia*. Praha: NÚV, 2014. 63 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-98>.

Starší publikace věnované přechodu absolventů škol na trh práce, které vycházely z dotazníkového šetření absolventů škol v minulých letech, najdete na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Publikace** → v podkapitole **Přechod absolventů ze škol na trh práce a do terciárního vzdělávání**.

Stručné výtahy a souhrny k tématu přechodu absolventů na trh práce z pohledu samotných absolventů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Využívají absolventi škol své vzdělání?**, nebo v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitolách **Volba a vztah k oboru** a **Hodnocení vzdělání** (informace o spokojenosti absolventů s výběrem oboru a se získanými kompetencemi).

7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol

V této kapitole budou představeny dílčí výsledky z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, v kterém byly zjišťovány jejich personální potřeby, jejich názory na připravenost absolventů škol pro pracovní uplatnění či postoje zaměstnavatelů k přijímání a nepřijímání absolventů škol. Uvedené výsledky se vztahují jen k těm zaměstnavatelům, jejichž působení souvisí převážně s právní a veřejnosprávní činností.

7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů

► Klíčové dovednosti, nebo odbornost?

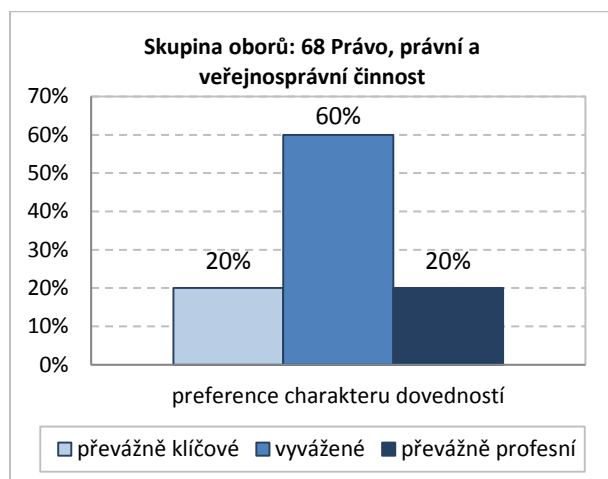
Pro plynulý přechod absolventů ze škol na trh práce je důležité, aby byli absolventi připraveni především na požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů a aby jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) nejvíce a nejpřesněji odpovídaly tomu, co od nich potenciální zaměstnavatelé očekávají. Kompetence lze přitom rozdělit na profesní a klíčové.

Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. **Klíčové kompetence** jsou pojímány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění i pro pracovní život.

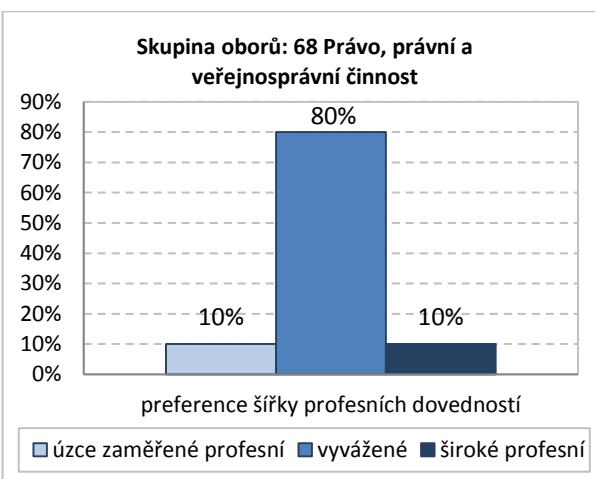
Z výsledků šetření zaměstnavatelů plyne, že zaměstnavatelé z oblasti práva a veřejnosprávních činností (skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost) nejčastěji **upřednostňují u zaměstnanců vyváženost mezi profesními a klíčovými dovednostmi**. Obecně s tím, jak získávají na významu kvalifikace přesahující jednotlivé profese a jak se mění i požadavky na práci, roste obecně i důraz kladený na klíčové kompetence. Jejich zvládnutí přispívá k větší

flexibilitě pracovníků, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhá sladovat schopnosti pracovníků s požadavky kladenými ze strany zaměstnavatele.

Obr. 7.1: Preference zaměstnavatelů mezi profesními a klíčovými dovednostmi při přijímání nových pracovníků

Obr. 7.2: Míra šířky profesního záběru vhodná u nových pracovníků vzhledem k důležitosti pro firmu zaměstnavatele

► Hluboké a úzké profesní dovednosti, nebo široké profesní dovednosti?

V odpovědích zaměstnavatelů převažují zejména požadavky na vyváženost mezi spíše širokými profesními dovednostmi a úzce a hluboce zaměřenými profesními dovednostmi, o čemž vypovídá i **hodnota celkového průměru 3,5** (střed tvořila na škále hodnota 3,5).

► Kompetence, které zaměstnavatelé považují za důležité

Nároky zaměstnavatelů souvisejí s dosaženým vzděláním pracovníků, tzn., že **s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým kompetencím větší význam**. Za nejdůležitější znalosti, dovednosti a schopnosti zaměstnavatelé z oblastí **Právní činnosti** a **Všeobecné činnosti veřejné správy** označili:

- čtení a porozumění pracovním instrukcím
- schopnost nést odpovědnost
- komunikační schopnosti (ústní i písemný projev)
- ochotu učit se
- schopnost řešit problém

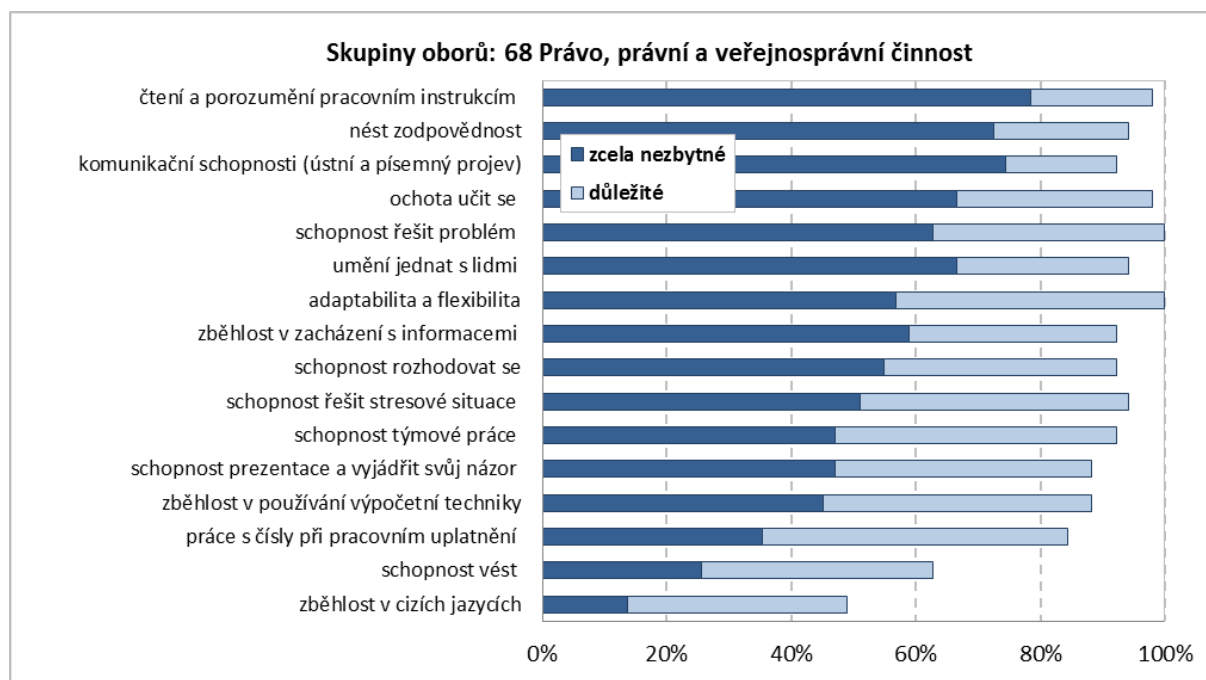
Zaměstnavatelé a živnostníci působící v uvedených odvětvích se k vyučeným zaměstnancům vyjadřovali v malé míře (59 % uvedlo, že je nedokážou hodnotit), což je pochopitelné, protože pokud vyučené zaměstnávají, tak ne na odborných pozicích.

Na **zaměstnance se středním odborným vzděláním s maturitou** jsou již kladeny značné nároky. Souvisí to s charakterem pracovních pozic, které bývají obsazovány těmito pracovníky. Jde o pozice, které jsou spojeny s požadavky na větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost se rozhodovat a řešit problém. Největší důraz je kladen na **čtení a porozumění pracovním instrukcím, komunikační dovednosti a schopnost nést odpovědnost**. Dále na schopnost řešit problém, ochotu učit se a umění jednat s lidmi.

Nejvyšší úroveň vybavenosti klíčovými kompetencemi očekávají zaměstnavatelé od **pracovníků s vysokoškolským vzděláním**. Téměř všechny klíčové kompetence hodnotí

v případě vysokoškoláků jako zcela nezbytné nebo důležité. Nejvíce jsou zdůrazňovány **komunikační schopnosti** a **čtení a porozumění pracovním instrukcím**. Dále také umění jednat s lidmi, schopnost řešit problém, schopnost nést zodpovědnost a ochotu učit se. Za relativně nejméně důležité kompetence označili zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích a schopnost vést.

Obr. 7.3: Důležitost klíčových kompetencí podle zaměstnavatelů (v % odpovědí)

Pozn.: Řazeno podle váženého průměru, tj. celkové důležitosti.

Informace o tom, jak zaměstnavatelé hodnotí důležitost vybraných klíčových kompetencí, naleznete na stránce [Důležitost kompetencí pro zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství](http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01)⁵ na www.infoabsolvent.cz, údaje jsou uvedeny na úrovni sektorů, v kterých zaměstnavatelé převážně působí.

► Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit

Zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se také k tomu, na jaké klíčové kompetence by se podle nich měly školy více zaměřit. I když se předpokládá, že v odpovědích zaměstnavatelů se promítnou právě jejich vlastní zkušenosti, odpovědi se nemusejí vztahovat jenom k danému odvětví, v němž firmy působí.

Firmy působící ve výše uvedených odvětvích doporučují při **vzdělávání vyučených** více zaměřit pozornost na rozvoj schopnosti **čtení a porozumění pracovním instrukcím** a **ochoty učit se**.

Značné požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé u **studentů maturitních oborů**. Deklarována je zejména potřeba zaměřit více pozornosti na rozvoj **komunikačních schopností, schopnosti řešit problém i zběhlosti v cizích jazycích**.

⁵ Dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01>

Tab. 7.1: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit (v % odpovědí)

klíčové kompetence	vyučení	střední s maturitou	VŠ	celkem
komunikační schopnosti (ústní a písemný projev)	28,6%	61,9%	66,7%	52,4%
umění jednat s lidmi	28,6%	42,9%	66,7%	46,0%
schopnost řešit problém	23,8%	52,4%	52,4%	42,9%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	42,9%	33,3%	42,9%	39,7%
nést zodpovědnost	19,0%	42,9%	52,4%	38,1%
schopnost řešit stresové situace	19,0%	33,3%	52,4%	34,9%
schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor	23,8%	28,6%	52,4%	34,9%
schopnost rozhodovat se	19,0%	42,9%	42,9%	34,9%
zběhlost v používání výpočetní techniky	23,8%	38,1%	33,3%	31,7%
ochota učit se	33,3%	33,3%	28,6%	31,7%
schopnost týmové práce	23,8%	28,6%	42,9%	31,7%
zběhlost v zacházení s informacemi	14,3%	38,1%	38,1%	30,2%
adaptabilita a flexibilita	28,6%	33,3%	28,6%	30,2%
zběhlost v cizích jazycích	0,0%	47,6%	33,3%	27,0%
schopnost vést	4,8%	14,3%	38,1%	19,0%
práce s čísly při pracovním uplatnění	9,5%	23,8%	23,8%	19,0%
jiné	4,8%	9,5%	4,8%	6,3%

V případě **vysokoškoláků** mají zaměstnavatelé z oblastí **Právní činnosti** a **Všeobecné činnosti veřejné správy** největší požadavky na rozvoj jejich klíčových dovedností (u absolventů pravděpodobně spatřují výraznější nedostatky). Na předních místech figuruje nutnost většího rozvoje **komunikačních schopností** a **umění jednat s lidmi**, dále **schopnosti nést zodpovědnost**, **schopnosti řešit problém**, **řešit stresové situace** i rozvoje **schopnosti prezentace a vyjádření svého názoru**.

7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů

► Kritéria ovlivňující přijetí pracovníka s praxí a absolventa

Zaměstnavatelé působící v oblasti právních činností a činností veřejné správy kladou při **přijímání absolventů** největší důraz na:

- zájem o práci a chuť pracovat
- ochotu se dále vzdělávat
- požadované vzdělání
- pracovní nasazení
- komunikativnost, flexibilitu, důslednost

V případě pracovníků s pracovními zkušenostmi rozhoduje především charakter předchozí praxe a profesní zkušenosti, pracovní nasazení a ochota nést odpovědnost. Na požadované vzdělání kladou firmy větší důraz v případě absolventů, u pracovníků s praxí je již důležitější předchozí praxe než vzdělání.

Tab. 7.2: Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)

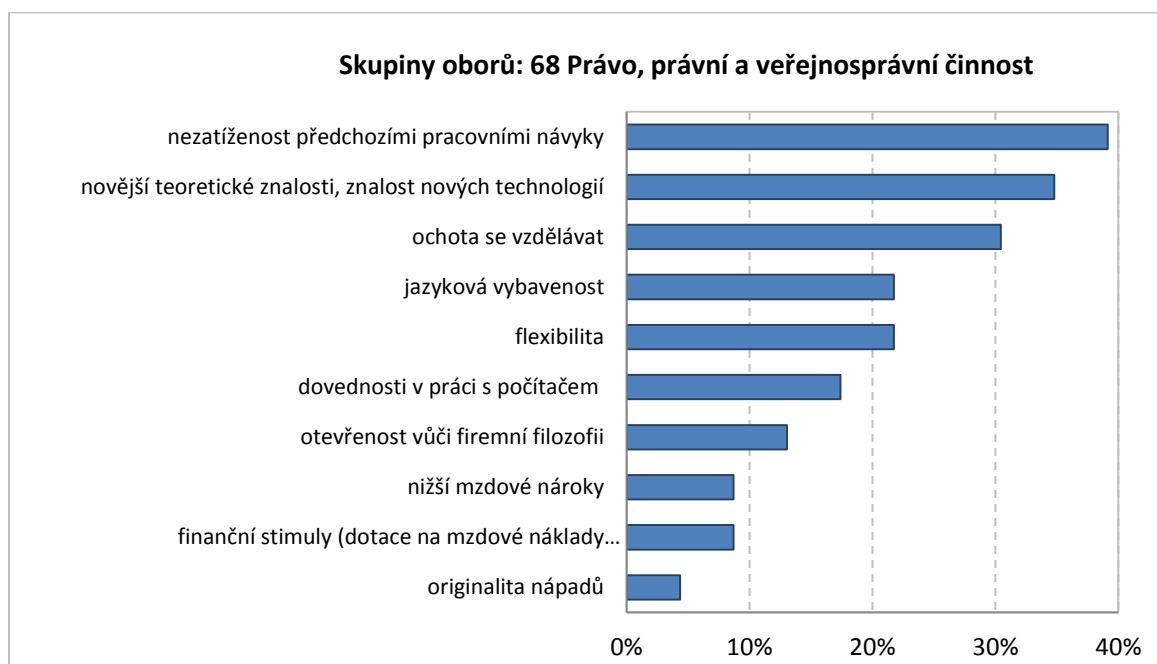
Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)			
u absolventů		u pracovníků s praxí	
zájem o práci, chuť pracovat	78,9%	předchozí praxe, profesní zkušenosti	94,7%
ochota dále se vzdělávat	78,9%	pracovitost, pracovní nasazení	94,7%
požadované vzdělání	63,2%	ochota nést odpovědnost	89,5%
pracovitost, pracovní nasazení	63,2%	komunikativnost	84,2%
komunikativnost	63,2%	odborná kvalifikace, orientace v oboru	78,9%
flexibilita	63,2%	samostatnost	78,9%
důslednost	63,2%	důslednost	78,9%
samostatnost	57,9%	zájem o práci, chuť pracovat	73,7%
odborná kvalifikace, orientace v oboru	52,6%	reference	68,4%
ochota nést odpovědnost	52,6%	ochota dále se vzdělávat	68,4%
znalost jazyků	52,6%	schopnost týmové práce	68,4%
schopnost týmové práce	47,4%	požadované vzdělání	57,9%
řidičské oprávnění	31,6%	flexibilita	57,9%
reference	21,1%	znalost jazyků	47,4%
předchozí praxe, profesní zkušenosti	10,5%	řidičské oprávnění	47,4%
jiné	5,3%	jiné	5,3%

Většina firem působících v uvedené oblasti se přijímání absolventů nevyhýbá, v některých případech jsou absolventi dokonce preferováni (v 16 %).

Hlavním důvodem firem pro rozhodnutí přijmout absolventy je jejich **nezatíženost předchozími pracovními návyky** a jejich **novější teoretické znalosti**. Zaměstnavatelé oceňují také jejich ochotu se vzdělávat, jazykovou vybavenost a flexibilitu.

Méně častými důvody jsou dovednosti absolventů škol v práci s počítačem a jejich otevřenost vůči firemní filozofii (ochota přijímat názory a postoje dané firmy).

Obr. 7.4: Důvody přijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

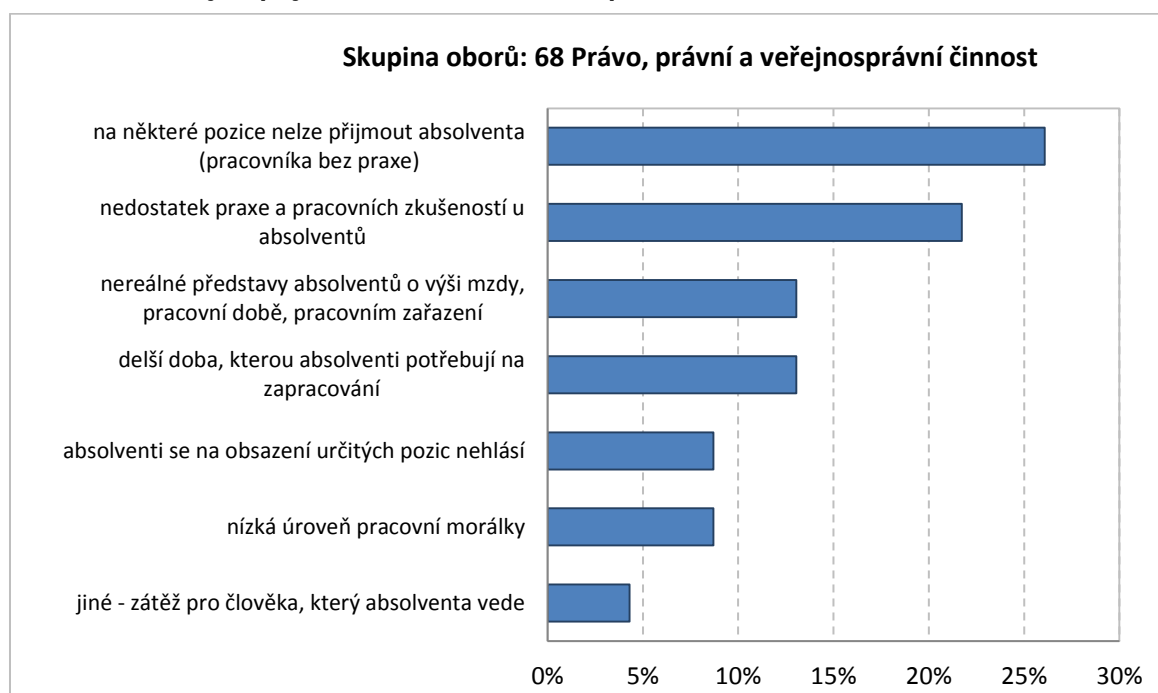

► Jaké jsou důvody nepřijímání absolventů?

Ačkoli významná část firem je otevřená vůči přijímání absolventů, část zaměstnavatelů se přesto absolventům spíše vyhýbá (21 %). Část zaměstnavatelů se domnívá, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese jsou nezbytné zkušenosti. Častým důvodem k nepřijetí absolventa je tedy také **nedostatek praxe a pracovních zkušeností**. Dalšími důvody jsou nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo pracovním zařazení a delší doba, kterou absolventi potřebují k zapracování.

Pouze malá část zaměstnavatelů má zkušenost s nízkou úrovní pracovní morálky absolventů (a z toho důvodu se jejich přijetí spíše vyhýbá) anebo s tím, že absolventi o jisté pracovní pozice nejeví zájem a nehlásí se na ně.

Obr. 7.5: Důvody nepřijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce

nedostatkové profese či obory vzdělání	počet
advokátní koncipient	1
asistentka advokáta	1
projektový management	1
odborníci z oblasti stavebnictví - projektanti, územní plánování	1
řemeslník (obecně)	1
elektrikář	1
zámečnick	1
prodavač	1

Nedostatek pracovníků určitých profesí pociťuje 22 % zaměstnavatelů z oblastí Právní činnosti a Všeobecné činnosti veřejné správy, kteří se také současně vyjádřili i konkrétně vyjmenováním profesí či oborů vzdělání,

u kterých se potýkají s jejich nedostatkem. Vzhledem k malému počtu respondentů výsledky nelze generalizovat.

Zaměstnavatelé byli požádáni, aby se pokusili stanovit obory vzdělání, po kterých bude podle jejich názoru na trhu práce poptávka v dalších letech. Měli možnost vyjádřit se k více oborům,

a to nejen z odvětví, v nichž působí. Pouze v malé míře se zde projevuje přímá vazba mezi oborovým zaměřením firem a profesemi, po kterých bude v příštích letech poptávka.

perspektivní profese či obory vzdělání	počet
řemeslník (obecně)	8
pracovník IT, výpočetní techniky	4
technik, technický pracovník (obecně)	4
Strojírenství a strojírenská výroba	3
Stavebnictví	2
Zdravotnictví, zdravotnický personál	2
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	2
jiné	15

Za profese, po kterých bude v příštích letech poptávka, lze podle vyjádření zaměstnavatelů z oblastí Právní činnosti a Všeobecné činnosti veřejné správy označit především **řemeslníky** různého charakteru (nebyli přesněji specifikováni, spíše hodnocení jako kvalitní neboli šikovní), **pracovníky IT** (uváděno informační technologie, výpočetní technika, programátoři), **techniky** (také blíže nespecifikováni) a absolventy **strojírenských**

oborů. Část z nich předpokládá, že i v jejich oblasti zaměstnání jsou perspektivní vyhlídky.

Informace v této kapitole vycházejí z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, které uskutečnil Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra II – KP v roce 2012. Výsledky z tohoto šetření, které jsou z hlediska výše uvedeného textu relevantní, byly zpracovány a vydány v publikacích:

DOLEŽALOVÁ, G.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v terciárním sektoru*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-85>,

DOLEŽALOVÁ, G.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v kvartérním sektoru*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-92>,

ÚLOVEC, M.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza – 2014*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90>.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu potřeb zaměstnavatelů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Požadavky zaměstnavatelů** → v podkapitole [Kompetence důležité pro zaměstnání](#) a [Charakteristiky přijímání do zaměstnání](#).

8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU

Pro komplexní pohled na potřeby trhu práce je potřeba podívat se i na dlouhodobější vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích či profesních skupinách. Ten totiž dokáže napovědět, jak se může zaměstnanost v dílčím segmentu vyvíjet dál. Národní ústav pro vzdělávání má zpracované obsáhlé studie zaměřené na analýzy změn trhu práce v ČR a EU a nastínění možného vývoje potřeb na trhu práce v ČR.

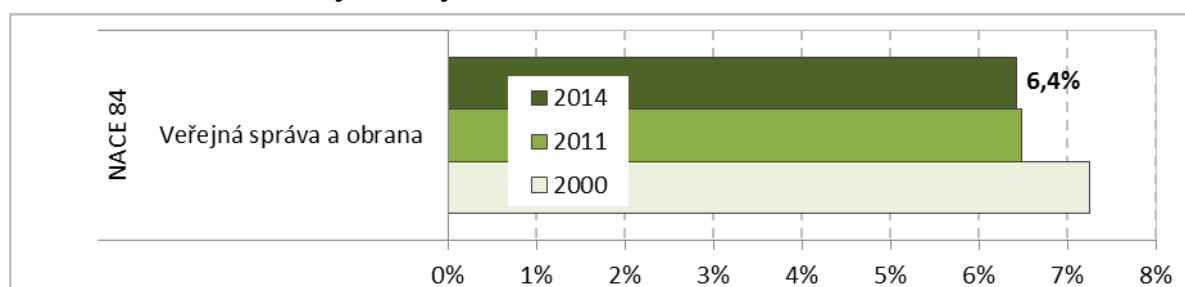
8.1 Zaměstnanost podle odvětví

Právní a veřejnosprávní činnosti jsou subjekty prováděné napříč celým hospodářstvím. Proto **absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost pracují ve více odvětvích ekonomiky**. Přesto můžeme vyčlenit některá odvětví, pro která jsou zmíněné

činnosti více typické a převažující. Jedná se zejména o odvětví **Veřejná správa a obrana** a **Právní a účetnické činnosti**⁶.

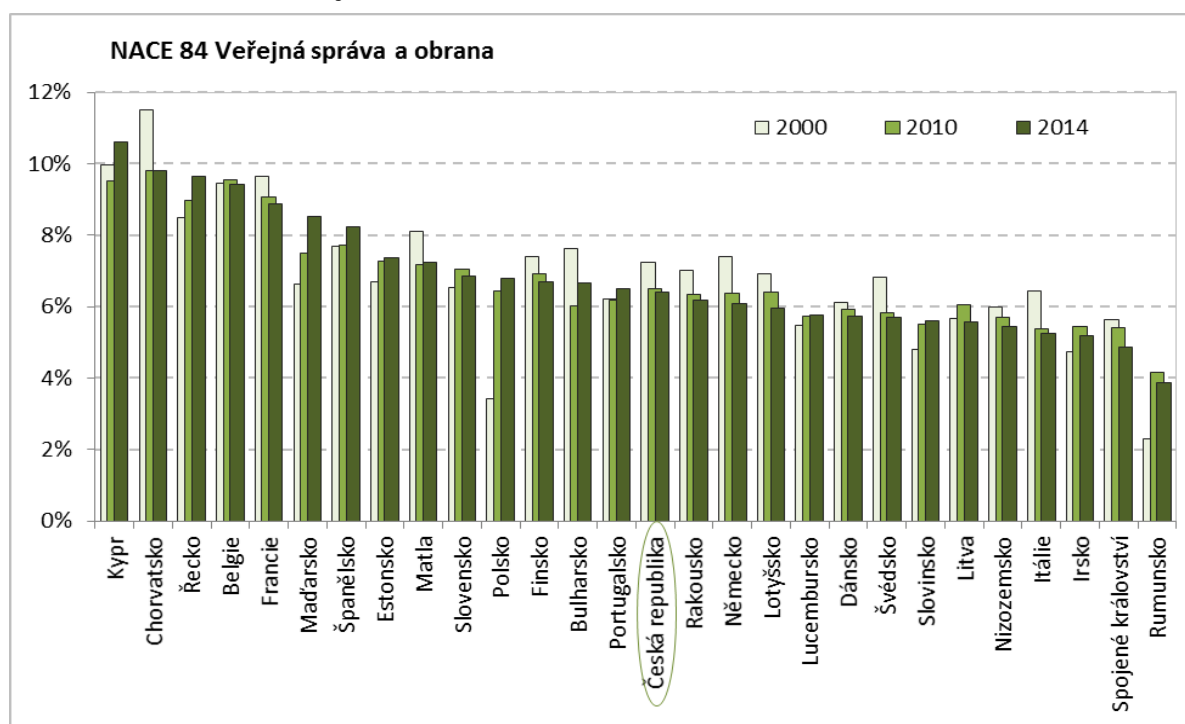
Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví **Veřejná správa a obrana** vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 2000 a 2014 snížení počtu zaměstnaných osob. Od roku 2000 se jejich počet snížil o necelých 24 tisíc, tedy zhruba o 6,9 %. V roce 2014 bylo v tomto odvětví v ČR zaměstnáno více než 319 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti se v ČR mezi roky 2000 a 2014 snížil ze 7,2 % na 6,4 %.

Obr. 8.1: Podíl zaměstnaných ve vybraném odvětví v ČR

V porovnání s podílem tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti vůči EU-28 je v ČR podíl odvětví **Veřejná správa a obrana** jenom o něco nižší, neboť v EU-28 má toto odvětví na celkové zaměstnanosti podíl 6,5 %. Následující graf porovnává podíl tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti v jednotlivých zemích EU-28.

Obr. 8.2: Podíl zaměstnaných v daném odvětví v zemích EU

⁶ Vzhledem k tomu, že se jedná o méně početnou profesní skupinu a při rozdělení odvětví na 26 skupin je sloučena s dalšími odvětvími do skupiny *Profesní, vědecké a technické činnosti a činnosti v oblasti nemovitostí*, není možné sledovat vývoj počtu zaměstnaných osob v tomto odvětví samostatně a není tedy zařazen do grafických výstupů a hodnocení.

► Vývoj do roku 2020

V odvětví **Veřejná správa a obrana** se do roku 2025 očekává zvýšení počtu pracovních míst. Jejich počet by se měl mezi roky 2014 a 2025 zvýšit zhruba o 3 tisíce, tedy přibližně o 1 %. Neznamená to však, že v tomto odvětví bude do roku 2025 potřeba obsadit jen tato nově vzniklá pracovní místa. Do roku 2025 by totiž v tomto odvětví mělo svá současná pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 68 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude v odvětví **Veřejná správa a obrana** potřeba nově obsadit zhruba 71 tisíc pracovních míst.

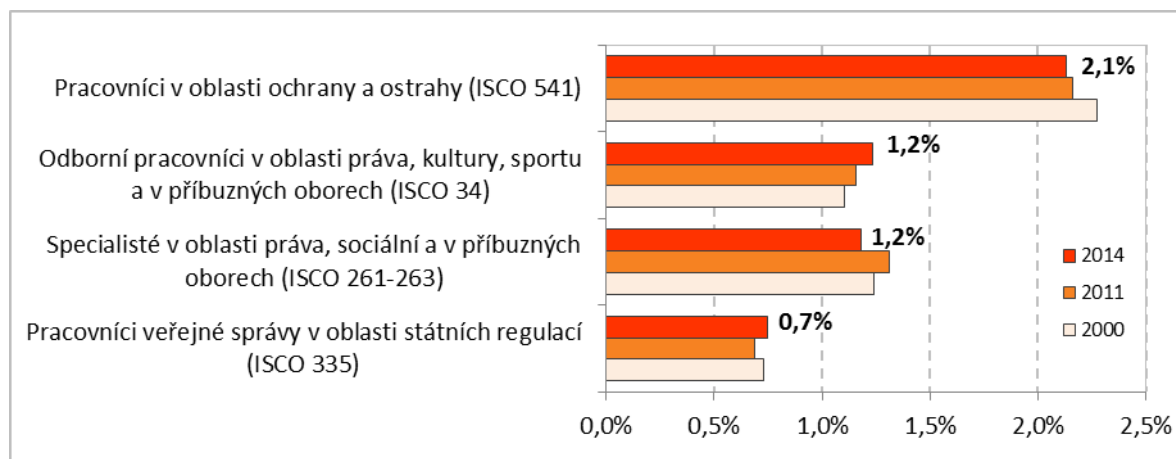
Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-02>, kde si můžete vybrat odvětví, které vás zajímá.

8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin

Absolventi skupiny oborů **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** s maturitou se uplatňují zejména v bezpečnostních sborech a dále ve veřejné správě (státní správě a samosprávě), v odborech ochrany velkých podniků, bankovníctví, pojišťovnictví, ve složkách Integrovaného záchranného systému apod. Další absolventi pracují jako referenti samosprávy na obecních, městských a magistrátních úřadech, jako referenti státní správy na územních, ústředních nebo jiných orgánech státní správy (např. v orgánech, které vykonávají sociální správu a správu na úseku katastru nemovitostí).

Absolventi oborů vyšších odborných škol najdou uplatnění v oblasti výkonu asistentských právních funkcí, ale i ve středních i vyšších manažerských funkcích výrobních a obchodních podniků národního hospodářství, v advokátní, notářské nebo exekuční kanceláři, v neziskových institucích, justici, státní správě a samosprávě.

Obr. 8.3: Podíl zaměstnaných ve vybraných profesních seskupeních v ČR

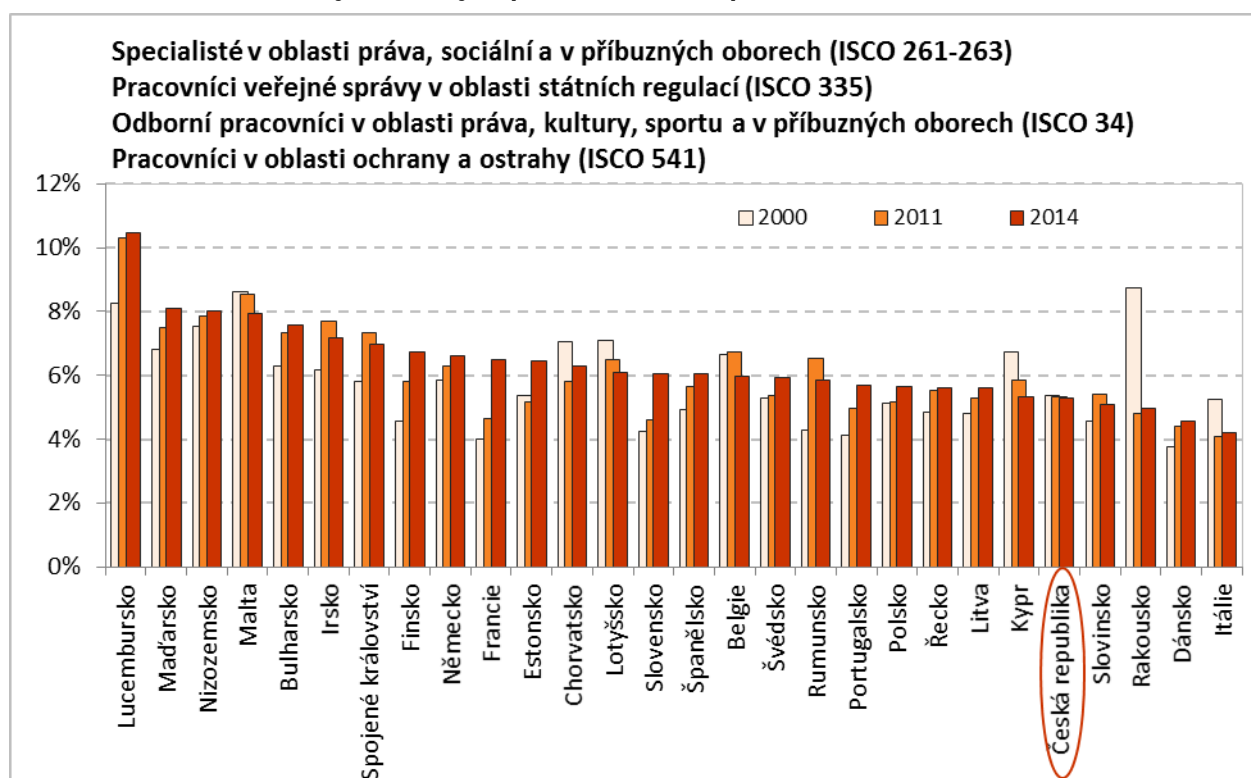

V roce 2014 bylo v ČR zaměstnáno téměř 106 tisíc osob v profesní skupině **Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy**, což představuje 2,1 % zaměstnaných v ČR. Přibližně 51 % z nich pracuje v odvětví **Veřejná správa a obrana**. V porovnání s rokem 2000 se počet zaměstnaných v této skupině povolání v ČR mírně snížil. V profesní skupině **Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury a sportu** pracovalo v roce 2014 téměř 61 tisíc osob (tj. 1,2 % zaměstnaných v ČR) a podíl zaměstnaných se v porovnání s rokem 2000 zvýšil. V profesní skupině **Specialisté v oblasti práva, sociální a v příbuzných oborech** se podíl zaměstnaných v porovnání s rokem 2000 mírně snížil na 1,2 % v roce 2014 (59 tisíc

zaměstnaných). Profesní skupina **Pracovníci veřejné správy v oblasti státních regulací** představuje podíl 0,7 % na celkové zaměstnanosti ČR (37 tis. zaměstnaných).

Celkem tedy ve zmíněných právních a veřejnosprávních profesích pracovalo v ČR v roce 2014 přibližně **5,3 %** zaměstnaných. Tento podíl od roku 2000 velice mírně klesá. Zatímco postupně klesá zastoupení pracovníků v oblasti ochrany a ostrahy, přibývá naopak odborných pracovníků v oblasti práva a příbuzných oborů atd. (viz obr. 8.3). Ve srovnání se zeměmi EU se jedná o **podprůměrné zastoupení těchto profesí** na celkové zaměstnanosti v zemi. V zemích EU-28 se celkový podíl těchto profesí pohyboval na úrovni 6,3 %. Výrazně vyšší zastoupení těchto profesí mezi zaměstnanými než Česká republika má Lucembursko, dále Maďarsko, Nizozemsko, Malta, naopak výrazněji nižší Itálie a Dánsko.

Obr. 8.4: Podíl zaměstnaných v daných profesních seskupeních v zemích EU

► Vývoj do roku 2020

Co se týká předpokládaného vývoje zaměstnanosti v těchto profesních skupinách, tak u všech jmenovaných skupin lze podle prognózy očekávat ještě další zvýšení počtu pracovních míst. Jejich počet by se měl mezi roky 2014 a 2025 zvýšit dohromady zhruba o 23 tisíc. Neznamená to však, že v těchto skupinách povolání bude do roku 2025 potřeba obsadit jen tato nově vzniklá pracovní místa. Do roku 2025 by totiž v těchto skupinách povolání mělo svá současná pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) dohromady zhruba 53 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude potřeba nově obsadit zhruba 76 tisíc pracovních míst. Skutečný počet uvolněných míst může být v reálu nižší, ať už vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu, vyšší zaměstnanosti důchodců, či zrušením pracovních míst vlivem technologického pokroku.

Výchozí publikace:

LEPIČ, M., KOUCKÝ J., RYŠKA, R., ZELENKA, M.: *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025*. Praha: NÚV, 2015. 74 stran,
dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-106>.

LEPIČ, M., KOUCKÝ J.: *Kvalifikační potřeby trhu práce – Analýzy proměn trhu práce v ČR a EU, jejich trendy a faktory a projekce vývoje kvalifikačních potřeb pracovního trhu v ČR*. Praha: NÚV, 2012. 80 stran,
dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-72>.

Kromě těchto publikací byly vytvořeny také reporty za 26 hospodářských odvětví a za 60 profesních seskupení. Všechny tyto materiály lze nalézt na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Vývoj zaměstnanosti v ČR a EU**.

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na následující stránku, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která vás zajímá (<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>).

9. Závěrečné shrnutí

Absolventi skupiny oborů **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** s maturitou se uplatňují zejména v bezpečnostních sborech a dále ve veřejné správě (státní správě a samosprávě), v odborech ochrany velkých podniků, bankovníctví, pojišťovnictví, ve složkách Integrovaného záchranného systému apod. Další absolventi pracují jako referenti samosprávy na obecních, městských a magistrátních úřadech, jako referenti státní správy na územních, ústředních nebo jiných orgánech státní správy (např. v orgánech, které vykonávají sociální správu a správu na úseku katastru nemovitostí).

Absolventi oborů vyšších odborných škol najdou uplatnění v oblasti výkonu asistentských právních funkcí, ale i ve středních i vyšších manažerských funkcích výrobních a obchodních podniků národního hospodářství, v advokátní, notářské nebo exekuční kanceláři, v neziskových institucích, justici, státní správě a samosprávě.

Počet absolventů právních a veřejnosprávních oborů na úrovni středních škol v posledních 4 letech klesá. Z určité části je to způsobeno nepříznivým demografickým vývojem, zčásti také pravděpodobně neúspěšným zvládnutím státní maturitní zkoušky části studentů. V roce 2016 jich úspěšně zakončilo studium 1,6 tisíce, tj. **2,3 % všech absolventů středních škol** (bez nástavbového studia). **Všichni absolventi právních a veřejnosprávních oborů vzdělání na úrovni středních škol (bez nástaveb) vycházejí v současnosti jen z klasických 4letých maturitních oborů kategorie M.** Jejich podíl v rámci oborů kategorie M roste (6 % v roce 2016).

Počet absolventů nástavbového studia celkem v posledních čtyřech letech klesá, hlavně v případě denní formy vzdělání. Společně s tím klesá i počet absolventů právních a veřejnosprávních nástavbových oborů, kteří v roce 2016 tvořili pouze 1,0 % absolventů nástaveb v denní a 3,5 % absolventů v jiné než denní formě vzdělání. Klesá i počet absolventů vyšších odborných škol.

Počet nově přijatých žáků v těchto oborech navazujících přímo na základní školu v posledních 5 letech roste, jejich počet se za toto období zvýšil o třetinu. V roce 2011 bylo do oborů vzdělání

skupiny **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** přijato téměř 2,4 tisíce žáků, v roce 2016 už téměř 3,2 tisíce. Podíl nově přijatých žáků do právních a veřejnosprávních oborů navazujících přímo na základní školu **se tak zvýšil z 2,2 % v roce 2011 na 3,2 % v roce 2016.**

Téměř ve všech krajích dosahuje podíl nově přijatých žáků po ZŠ do skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost alespoň 2 %, jen **v Jihomoravském kraji** se jedná o **1,1 %** nově přijatých žáků. Nízký podíl vykazuje také Středočeský a Jihočeský kraj (oba 2,0 %). Naopak **v Ústeckém kraji** a **v Hl. m. Praze** je po ukončení ZŠ do skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost přijato až **5,3 %** žáků.

Všech 3 171 nově přijatých žáků do právních a veřejnosprávních oborů vzdělání v roce 2016 bylo přijato do 4letých **maturitních oborů kategorie M**. Počet nově přijatých žáků do těchto maturitních oborů v posledních 5 letech narůstá, přičemž počet přijatých do maturitních oborů kategorie M celkově se příliš nemění, čímž jejich podíl v rámci kategorie M také narůstá.

V případě **nástavbového studia** dochází dlouhodobě ke snižování počtu nově přijatých žáků. Nově přijatí žáci oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost tvoří ze všech nově přijatých 0,7 % v denní a 5,1 % v jiné než denní formě vzdělání. V roce 2016 dosáhl počet nově přijatých žáků do nástavbového studia v této skupině oborů pouhých 267 žáků.

Na **vyšší odborné školy** bylo v roce 2016 přijato do právních a veřejnosprávních oborů 457 žáků v denní formě vzdělání a 397 v jiné než denní formě vzdělání. Skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost je tak na vyšších odborných školách zastoupena 7,6 % nově přijatých žáků u denní formy vzdělání a 14,7 % u jiných forem vzdělání.

Absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost **vykazují dlouhodobě mírně nadprůměrné hodnoty nezaměstnanosti ve všech kategoriích vzdělání.** Vývojové trendy nezaměstnanosti absolventů těchto maturitních oborů pak kopírují vývoj nezaměstnanosti maturantů obecně.

Vzhledem k nižší míře úspěšnosti těchto absolventů při přijímacím řízení je ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy **přijato celkem 58 % uchazečů z řad absolventů oborů Právo, právní a veřejnosprávní činnost kategorie M.** Na vyšší odborné školy je přijato 13 % absolventů a ke studiu na vysoké školy 47 %. **Po ukončení maturitního studia přechází tedy přímo na trh práce** (popřípadě do jiných kurzů, např. jazykových) **42 % absolventů těchto oborů kategorie M.**

Pouze část absolventů skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost si vybírá obory podobného zaměření, jaké absolvovali na střední škole. Absolventi právních a veřejnosprávních oborů kategorie M přijatí v roce 2013 na vysokou školu byli **v 36 %** přijati do vysokoškolského oboru ze skupiny **62 Ekonomie**, v 15 % do některého z oborů skupiny 67 Sociální vědy a **pouze ve 13 % do některého z oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost.**

Z absolventů přijatých na vyšší odborné školy jich 41 % pokračuje ve studiu jednoho z oborů skupiny 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost. V porovnání s absolventy jiných oborů kategorie M se tito absolventi častěji hlásí ke studiu **různých společenskovědních oborů** (např. Pedagogika, učitelství a sociální péče, Ekonomika a administrativa).

Ve skupině Právo, právní a veřejnosprávní činnost je **velmi nízké procento žáků** posledního ročníku středních škol, kteří **předpokládají, že se uplatní přímo v oboru – pouze 22 %,** ve srovnání s 38 % průměrem všech absolventů kategorie M. Ovšem vysoké procento z nich plánuje pracovní uplatnění v příbuzných oborech (55 %), takže celkové procento těch, kteří

chtějí odejít mimo obor, zůstává na podobné úrovni jako v jiných oborech a pohybuje se kolem průměru (23 %).

Spokojenost s celkovou úrovní vzdělání je ve skupině **68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost** vysoká, vyjádřilo ji 91 % dotázaných žáků **maturitních oborů vzdělání** (oproti 87 % v průměru). Nadprůměrný je zde především podíl žáků spokojených s odbornými praktickými dovednostmi (81 % oproti 73 %) a se znalostí cizího jazyka (83 % oproti 75 %) i podíl žáků spokojených s tzv. měkkými dovednostmi.

Zaměstnavatelé z oblasti **Právní činnosti** a **Všeobecné činnosti veřejné správy** se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 16 % zaměstnavatelů), neboť nejsou **zatíženi pracovními návyky**, mají novější teoretické znalosti, jsou **ochotni se vzdělávat**, jsou **jazykově vybaveni** a jsou **flexibilní**. Na druhé straně se část zaměstnavatelů domnívá, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese jsou nezbytné zkušenosti. Častým důvodem k nepřijetí absolventa je tedy také **nedostatek praxe a pracovních zkušeností**. Dalšími důvody jsou nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo pracovním zařazení a delší doba, kterou absolventi potřebují k zapracování.

Zaměstnavatelé označují jako kompetence, na jejichž rozvoj by se školy měly zaměřit, schopnost **nést zodpovědnost, umění jednat s lidmi a komunikační schopnosti**. Uvádějí, že problémem není nedostatek absolventů škol, ale jejich nedostatečná kvalita. Nadále lze očekávat zvyšování požadavků na odbornou kompetenci ve vybraných činnostech, nároků na kvalitu pracovníků a důraz na lepší práci s klienty.

Značné požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé u **studentů maturitních oborů**. Deklarována je zejména potřeba zaměřit více pozornosti na rozvoj **komunikačních schopností, schopnosti řešit problém i zběhlosti v cizích jazycích**. Největší požadavky mají ale zaměstnavatelé na rozvoj klíčových dovedností v případě vysokoškolských studentů (u absolventů pravděpodobně spatřují výraznější nedostatky). Na předních místech figuruje nutnost většího rozvoje **komunikačních schopností a umění jednat s lidmi**, dále schopnosti **nést zodpovědnost, řešit problém, řešit stresové situace** i rozvoje **schopnosti prezentace a vyjádření svého názoru**.

Absolventi skupiny oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost pracují ve více odvětvích ekonomiky. Přesto můžeme vyčlenit některá odvětví, pro která jsou zmíněné činnosti více typické a převažující. Jedná se zejména o odvětví **Veřejná správa a obrana** a **Právní a účetnické činnosti**. Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví **Veřejná správa a obrana** vyšší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 2000 a 2014 snížení počtu zaměstnaných osob. V roce 2014 bylo v tomto odvětví v ČR zaměstnáno více než 319 tisíc osob. Podíl tohoto odvětví v ČR na celkové zaměstnanosti je ve srovnání s EU-28 jenom o něco nižší. V EU-28 má toto odvětví podíl na celkové zaměstnanosti 6,5 % a v ČR 6,4 %.

K uvedeným odvětvím, pro která jsou právní a veřejnosprávní činnosti typické a převažující, lze přiřadit 4 hlavní profesní skupiny. Nejčetnější z nich je skupina **Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy**, další skupiny jsou **Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury a sportu**, **Specialisté v oblasti práva, sociální a v příbuzných oborech** a **Pracovníci veřejné správy v oblasti státních regulací**. Podle prognóz lze u všech jmenovaných profesních skupin do roku 2025 očekávat zvýšení počtu pracovních míst.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní strana | Obory, školy a profese | Absolventi škol a trh práce | Bez bariér | Jak na to

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profí test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

- [Výběr podle oboru](#)
- [Výběr podle školy](#)
- [Výběr podle povolání](#)
- [Výběr podle videa](#)
- [Výběr podle obrázků](#)
- [Profítest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

- [Vzdělávání a volba oboru](#)
- [Využití vzdělání](#)
- [Požadavky zaměstnavatelů](#)
- [Nezaměstnanost](#)
- [Zaměstnanost](#)
- [Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

- [Volba školy pro žáky se ZP](#)
- [Absolventi se ZP a trh práce](#)
- [Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
- [Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

- [Jsem na základce](#)
- [Jsem na střední](#)
- [Jsem už dospělý](#)
- [Jsem poradce](#)

Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to - rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II - KP)**.